

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VÝSLECH JAKO DŮKAZNÍ PROSTŘEDEK
V PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ TRESTNÍM**

Autor práce: David Kohut, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

David Kohut

Děkuji touto cestou vedoucímu práce JUDr. Janu Bouchalovi za odborné vedení,
cenné rady a připomínky, bez kterých bych se neobešel.

ABSTRAKT

KOHUT, D. *Výslech jako důkaz v přípravném řízení trestním : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 62 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal

Klíčová slova: Výslech, důkaz, dokazování, kriminalistika, psychologie, trestní řízení, přípravné řízení.

Tato bakalářská práce na téma výslech jako důkazní prostředek v přípravném řízení trestním podrobně analyzuje druhy výslechu z trestně právního hlediska a jejich využití v trestním řízení za účelem získání důkazů použitelného k usvědčení pachatele trestného činu. V úvodu práce jsou uvedeny základní pojmy, popsány jednotlivé druhy výslechu používané v trestním řízení a jejich rozdělení podle procesního postavení vyslychaných osob. Dále jsou v této práci zhodnoceny a popsány kriminalistické postupy a taktika provádění výslechu, psychologické aspekty výslechu a jejich využití s přihlédnutím na osobu vypovídajícího. V neposlední řadě zde bude popsána dokumentace a protokolace podle trestně procesního práva, díky které je možné výslech použít jako důkazní prostředek. V závěru práce byla provedena analýza a komparace praktických příkladů.

ABSTRACT

KOHUT, D. *The Interrogation as Evidence in Criminal Pre-trial : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 62 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Keywords: Questioning, proof, evidence, criminalist, psychology, tactics, criminal procedure, preliminary proceedings

This bachelor thesis on the subject of Interrogation as Evidence in Criminal Pre-trial analyzes in detail the kinds of interrogation of criminal legal terms and their use in criminal proceedings in order to obtain usable evidence to convict the offender. In the introduction the basic concepts, describes the different kinds of interrogation used in criminal proceedings and their distribution by procedural status of the persons interviewed. Furthermore, this work evaluated and described the forensic techniques and tactics of interrogation, questioning and psychological aspects of their use with regard to a person denouncing. Finally, there will be described and documentation of the protocol by the procession of criminal law that makes it possible to use interrogation as evidence. At the end of the work was carried out to analyze and compare practical examples.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Základní pojmy	10
2.1 Výslech.....	10
2.2 Trestní řízení a přípravné řízení trestní	11
2.3 Dokazování, důkaz a důkazní prostředek.....	12
3 Obecné problémy teorie výslechu a výpovědi	14
4 Druhy výslechu	16
4.1 Rozdělení podle procesního postavení vyslýchaných osob.....	16
4.2 Podle trestní minulosti vyslýchaného.....	25
4.3 Podle fyzického a psychického stavu vyslýchaného.....	26
4.4 Podle úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslýchaného.....	31
5 Taktika výslechu	34
5.1 Příprava výslechu	34
5.2 Stadia výslechu.....	35
5.3 Dokumentace výslechu.....	37
6 Konfrontace.....	41
7 Psychologické základy výpovědi	43
7.1 Komunikační proces během výslechu	45
7.2 Viktimizace	47
8 Praktické příklady	49
8.1 Věčná podvodnice	49
8.2 Brutální mladík.....	53
8.3 Komparace.....	55
Závěr	57
Seznam použitých zdrojů	60
Přílohy.....	62

Úvod

V současné době je výslechová praxe používána zejména policejními orgány a orgány činnými v trestním řízení. Jedna se o nejpoužívanější metodu v kriminalistické praktické činnosti, nejčastější a někdy i jediný důkazní prostředek, kterým je možné objasnit kriminalisticky významné skutečnosti. Podstatou výslechu je získání informací zafixovaných ve vědomí člověka. Pakliže tato informace obsahuje údaje o trestném činu, stává se s ní důkaz a výslech se stává důkazním prostředkem. V současném právním systému se jedná o metodu získávání informací o trestných činech či jiných kriminalisticky relevantních událostech. Základem užití této metody v trestním řízení je samozřejmě zákonnost, což znamená, že při získávání výpovědi musí být dodržena základní lidská práva a svobody, nesmí dojít k porušení Ústavy České republiky ani zákonného postupu, který upravuje trestně procesní zákon, tedy trestní řád. Tématem této práce je výslech jako důkazní prostředek v přípravném řízení trestním a bude zde rovněž zkoumána kriminalistická taktika výslechu, trestně právní postup během výslechu, procesní postavení osob v trestním řízení, zvláštnosti některých výslechu a samozřejmě psychologické aspekty výslechu. Ve výslechové praxi jsou využívány poznatky z trestně právních věd z kriminalistiky, sociologie a také z psychologie. Cílem výslechu je z trestně právního hlediska zajistit a zadokumentovat zákonným postupem výpověď a použít ji ke zjištění pachatele trestného činu a řádného objasnění skutkového děje, který vedl ke spáchání trestného činu, objasnit vyšetřovanou věc a potrestat pachatele. Metody a způsoby výslechu se utvářeli řadu let a odborníky bylo popsáno mnoho metod a způsobů jak výslech správně vést a použít jej v přípravném řízení jako důkazní prostředek.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářské práce na téma výslech jako důkazní prostředek v přípravném řízení trestním je vhodné zvolené téma při studiu bezpečnostně právních oborů, protože studenty těchto oborů jsou převážně osoby působící u policejního orgánu jednoho s orgánu činných v trestním řízení. Výslech je totiž nejpoužívanější a také někdy i jediná metoda během trestního řízení pomocí, které tyto orgány získávají podklady pro svá rozhodnutí. V kriminalistické praxi je toto téma již mnoho let zkoumáno a také již mnohokrát popsáno. Bylo vytvořeno mnoho metod jak správně vést výslech, aby bylo docíleno kýženého cíle a to získání důkazu. Osoby, proti kterým se vede trestním řízení, mají své vlastní procesní postavení a mají v něm roli, obviněného, podezřelého a obžalovaného. Neméně důležitou roli v trestním řízení nese postavení svědka. Postup provedení výslechu takto zúčastněných osob musí být striktně proveden dle trestního práva, jinak by informace takto získané, nemohly být použity k usvědčení pachatelů trestných činů. Přípravné řízení trestní je prvním stadiem trestního řízení, ve zkratce se dá říci, že se zde zajišťují podklady pro následující soudní stadium trestního řízení, ve kterém se rozhodne o vině a trestu a to převážně na základě provedených výslechu. V tomto stadiu trestního řízení jsou činné policejní orgány, kdy nad jejich úkony, hlavně nad jejich zákonností dohlíží státní zastupitelství.

Hlavním cílem této práce je tedy podrobně zkoumat a analyzovat trestně právní odbornou literaturu, analyzovat druhy výslechu z trestně právního hlediska, procesní postavení osob, podmínky a následné využití jejich výslechu v trestním řízení jako důkazního prostředku a na základě takto získaných odborných poznatků vypracovat metodickou pomůcku pro začínající policisty, nebo pro policisty přecházející na služební místo, kde se budou účastnit trestního řízení a budou provádět výslechy podle trestního práva. Vedlejších cílů bude několik. První vedlejší cíl bude zhodnotit kriminalistickou stránku výslechu zaměřenou zejména na výslechovou taktiku, čemuž bude předcházet analýza poznatků z literatury zaměřené na kriminalistické postupy při provádění výslechu. Kriminalistické postupy jsou blízce provázány s poznatky z forenzní psychologie jako vědního oboru. Dalším vedlejším cílem tedy bude analyzovat a následně zhodnotit psychologické postupy a doporučení během vedení výslechu, jelikož výslech je vlastně komunikační proces dvou subjektů v trestním řízení. Psychologie popisuje mnoho způsobů jak správně vést komunikaci v závislosti na osobě vyslýchaného a jeho trestní minulosti, jeho fyzického a psychického stavu a podle

věrohodnosti a úplnosti jeho výpovědi. Toto vše bude provedeno a metodou výkladu uvedeno v první teoretické části této bakalářské práce.

V druhé praktické části této práce budou pomoci metody komparace porovnány případové studie, konkrétní případy výsledku v kombinaci s teoretickými a praktickými poznatky. Třetí cíl této práce bakalářské práce bude tedy v praktické části porovnat a zhodnotit odlišnosti výsledku podle procesního postavení pomoci komparace skutečností a informací výsledkem získaných s ohledem na shodné a rozdílné prvky. Použita komparace bude synchronní, tedy porovnání jevů nebo určitých prvků za současného stavu v konkrétním čase.

2 Základní pojmy

Pro řádnou orientaci a účely této práce je nutné zodpovědět několik základních pojmů. Jak již bylo řečeno, jedná se o víceoborovou disciplínu a pojmy budou soustředěny z oborů jako trestní právo, psychologie a kriminalistiky.

2.1 Výslech

Pokud jde o pojmové vymezení výslechu, je třeba nejprve konstatovat, že tak jak se vyvíjelo trestní právo a kriminalistika tak se vyvíjel i pojem. Má řadu pojmů od stručných a obecných až po rozsáhlé a složité. V této práci budeme pracovat s pojmem, který je nejdůležitější a snadno pochopitelný. Obecně je výslech tedy specifická metoda kriminalistické praktické činnosti, kterou se získávají informace o trestních událostech či jiných kriminalisticky relevantních skutečnostech uchovaných ve vědomí člověka. Cílem výslechu je získat věrohodnou výpověď použitelnou v trestním řízení.¹ Z kriminalistického hlediska je výslech metoda, kterou na základě zákonem stanovených postupů a podmínek získávají orgány činné v trestním řízení výpověď osoby o skutečnostech, které vnímala svými smysly a které jsou právně a kriminalisticky důležité pro objektivní zjištění a objasnění vyšetřované věci. Tyto informace jsou uloženy ve vědomí člověka v paměťových stopách a v právním státě je možné tyto informace použít pouze za přísného dodržení zákonem stanovených práv a povinností vyslýchaného i vyslýchajícího.²

Na výslech je možné nahlížet jako na procesní úkon, jako na kriminalistickou metodu a z pohledu forenzní psychologie jako na specifickou formu sociálního kontaktu. Forenzní psychologie navazuje na kriminalistiku jako podpůrná disciplína, která se zaměřuje na prožívání a chování účastníku výslechové interakce a dává ustanovením trestního práva a kriminalistickým postupům lidský rozměr. Psychologickou podporu výslechu lze chápat jako soubor poznatků pomoci, kterých může vyslýchající porozumět psychologickým zákonitostem prožívání a chování vyslýchaného a v souladu s trestněprávními zásadami a kriminalistickými postupy tyto využít k regulaci výslechové interakce. Produktem této interakce je intrapsychický proces utváření výpovědi.³

¹ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 6-7.

² CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, s. 160.

³ SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, s. 13-21.

2.2 Trestní řízení a přípravné řízení trestní

Jedná se o zákonem upravený postup, který je stanoven trestním řádem neboli zákonem o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb. (dále jen trestní řád). Účel a zásady trestního řízení jsou stanoveny v § 1 a 2 a pojem trestního řízení v § 12 odst. 10 tohoto zákona. Trestní řád tedy upravuje postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatele podle zákona spravedlivě potrestáni.⁴ Trestním řízením se rozumí řízení vedené podle trestního řádu a zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, trestním stíháním je pak řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé. Přípravným řízením je úsek řízení podle trestního řádu od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.⁵

Základní zásady trestního řízení nejsou všechny výslovně stanoveny jenom trestně procesním zákonem, ale také v dokumentech s nejvyšší právní silou jako je Ústava, Listina základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, jimiž je ČR vázaná. Jako první můžeme uvést zásadu zákonnosti neboli zásadu stíhání jen ze zákonných důvodů, jedná se o nejdůležitější zásadu trestního řízení. Nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, jež stanoví trestní řád. Zásady plní roli dozoru spravedlivého trestního procesu. Další základní zásady, které musí být dodrženy, jsou zásada presumpce nevinny, zásada legality, zásada ofiiality, zásada zjištění skutkového stavu věci a zásada vyhledávací, zásada volného hodnocení důkazů, zásada spolupráce se zájmovými sdruženími občanů, zásada obžalovací, zásada veřejnosti, zásada ústnosti, zásada bezprostřednosti, zásada zajištění práva na obhajobu.⁶

Přípravné řízení trestní je také mnohdy označováno za předsoudní stadium trestního řízení. Přípravují se v něm podklady pro následující soudní řízení a plný

⁴ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 30.

⁵ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád). [online databáze] 1961 [cit. 2016-02-03]. In ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR. § 12 odst. 10.

⁶ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 31-44.

vlastně pomocnou roli soudnímu řízení. Zjišťují se v něm prameny důkazu, které se procesní formou dokumentují například sepsáním protokolu. Takto zajištěné důkazy mají převážně předběžný charakter, důkaz se provádí následně v řízení před soudem. Přípravné řízení se dělí na:⁷

- Postup před zahájením trestního stíhání,
- Vyšetřování, které může být standartní nebo rozšířené,
- Zkrácené přípravné řízení

Státní zástupce a policejní orgán jsou povinni v přípravném řízení organizovat svou činnost tak, aby účinně přispívali k včasnému důvodnému projednání trestního stíhání.

2.3 Dokazování, důkaz a důkazní prostředek

Nejvýznamnější částí trestního řízení je rozhodnutí, aby mohlo být nějakým způsobem rozhodnuto, musí proběhnout dokazování. Tento procesní postup je rovněž stanoven zákonem a to konkrétně trestním řádem v hlavě páté v § 89 až § 118. Jedná se tedy o zákonem upravený postup orgánu činných v trestním řízení a dalších subjektu na něm zúčastněných, jako je obhájce, obviněný, poškozený. Cílem dokazování je vyhledávání, zajišťování a provádění důkazu při naplnění zásady materiální pravdy to znamená zjištění skutkového stavu věci, o němž není pochybnosti a je důležitý pro rozhodnutí v trestní věci. Dokazování tedy předchází rozhodnutí o vině a trestu a jeho proces lze rozdělit na vyhledávání důkazu, provádění důkazu a hodnocení důkazu. Tímto procesem se zjišťuje, zda se samotný skutek stal, zda je trestným činem, kdo je jeho pachatelem a samozřejmě je třeba zodpovědět otázky, jaké okolnosti vedly k jeho spáchání.⁸

Dle trestné procesního práva rozlišujeme základní pojmy dokazování:⁹

Předmět důkazu – jedná se o skutečnost, která má být dokazováním zjištěna a je důležitá pro postup v trestním řízení a rozhodnutí ve věci samotné. Uvedeno v § 89 odst. 1 trestního řádu.

⁷ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 246-247.

⁸ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 226-227.

⁹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 226-239.

Důkazní prostředek - postup, který je použit ke zjištění předmětu dokazování, tento postup je definován trestním řádem v § 89 odst. 2. Dle obecného vymezení může sloužit za důkaz vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpověď obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny. Jednotlivé důkazní prostředky pak dále vychází z tohoto ustanovení. Výslech jako důkazní prostředek je dle trestního řádu výpověď obviněného, zadrženého podezřelého, podezřelého ve zkráceném přípravném řízení a výpověď svědka, Dále máme stanoveny trestním řádem důkazní prostředky jako znalecký posudek a věcné a listinné důkazy. Zvláštní způsoby dokazování jsou stanoveny v § 104a – 104e trestního řádu a patří k nim konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě.

Důkaz – přímý poznatek o předmětu dokazování získaný v procesu dokazování za pomoci důkazního prostředku. Důkazy se dělí podle kritérii, podle toho jaký mají vztah k předmětu obvinění na usvědčující nebo ospravedlňující. Také podle zdroje informace k dokazované skutečnosti na původní, získané z bezprostředního pramene například výpověď svědka, který sám vnímal dokazovanou skutečnost a na odvozené například výpověď svědka, který sám nevnímal dokazovanou skutečnost, ale je nositelem informace k dokazované skutečnosti o které se zprostředkovaně dozvěděl. V poslední řadě dělíme důkazy na důkaz přímý, který přímo potvrzuje nebo vyvrací dokazovanou skutečnost, což je třeba výpověď očitého svědka, nebo důkaz nepřímý, který se vztahuje k jiné skutečnosti, od které lze usuzovat, zda se prokazovaná skutečnost stala nebo ne. Nepřímý důkaz nabývá význam až s jinými důkazy, které v souhrnu musí vylučovat možnost jiného závěru.

Nositel důkazu – nositelem je zdroj informace důležité pro rozhodnutí, může jím být věc nebo člověk.

3 Obecné problémy teorie výslechu a výpovědi

Informace o trestném činu jsou uchovány ve vědomí člověka v paměťových stopách. Paměťovou stopu lze definovat jako obraz, který vznikl v souvislosti v kriminalisticky významnou událostí.¹⁰ Kriminalistická podstata výslechu spočívá v získávání informací z paměťových stop jejich reprodukcí. Obsahuje tedy určitou informaci například o trestném činu. Na paměťovou stopu na zejména vliv jak často se obraz opakuje. Čím častěji jsou podrážděny mozkové buňky tím silnější a pevnější paměťové stopy jsou. Nevznikají samostatně, ale ve vzájemných souvislostech a spojeních. Tyto dočasná spojení vytvářejí základ procesu nazývaného asociační činnost. Asociace jako dočasný nervový spoj vzniká současným anebo následným působením dvou anebo několika podnětů, které byly současně anebo následně po sobě vnímané pozorovatelem nebo které jsou si podobné, či protikladné. Základním impulsem pro vznik paměťové stopy je vjem. Vjem vzniká v okamžiku působení materiálních objektů na smyslové orgány a má vždy vztah, k určité situaci v procesu objasňování jde o souvislost s objasňovanou událostí.¹¹

Obraz světa vnímaný smysly elektroreceptory a interoreceptory se ve smyslových orgánech přeměňuje na nervové impulsy, které jsou převáděné po nervových vláknech do mozku. Nervové impulsy potom vytvářejí v mozku obraz. V mozku dochází k několikanásobnému kroužení impulsů mezi mozkovou kůrou - cortex a středním mozkem - thalamus, což bývá označované jako **první fáze paměti**. Tato fáze trvá od několika sekund po několik desítek sekund a je velmi citlivá. Stačí lehký otřes mozku a člověk zapomene, co se odehrálo těsně předtím. V praxi se tedy stává a musí se s tím počítat, že oběti násilných trestných činu nebo účastníci autonehod si nedokážou vybavit události, které těsně předcházeli samotnému ději ani konkrétní události, které následovali. **V druhé fázi paměti** dochází ke změnám ve složení RNA (ribonukleové kyseliny). Jedná se tedy o fázi paměti, která má biochemický charakter, trvá několik hodin a známe ji pod pojmem krátkodobá paměť. **Třetí fázi paměti** označujeme jako dlouhodobou paměť, která je velmi stabilní a obsahuje informace uložené mnoho let nebo i celý život. V třetí fázi vznikají bílkoviny pomocí proteosyntézy, která začíná v buněčném jádru, kde dochází ke kopírování RNA z genetické DNA (deoxyribonukleové kyseliny). Probíhá obvykle ve spánku. Hodnota paměťové stopy se

¹⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 327.

¹¹ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 100 – 101.

určuje podle obsahu. Informace v paměťové stopě je obsažena v určité formě a je zakódovaná. Pro volbu metod rozluštění jsou určující forma a druh přirozeného kódu. Přirozeným kódem je lidská řeč. Nositel paměťové stopy může dekodovat informaci analýzou ideálního obrazu a jeho následnou reprodukcí ve formě výpovědi, tedy převedením informace do verbální, neverbální anebo písemné formy. V praxi je u dlouhodobé paměti pozorováno, že na ní negativně působí užívání drog, ale i nedostatek kyslíku nebo také oddalování spánku.¹²

Výpověď je souborem informací mající význam pro trestní řízení. Pro forenzní psychologii, využívané v trestním řízení je zajímavé to, co se s informacemi děje od okamžiku jejich vzniku až po její předání pro potřeby trestního řízení a zapisovány do protokolu o výsledku. Psychologie v současnosti již disponuje velkým množstvím poznatků o utváření výpovědi. První fáze utváření výpovědi je získávání informací, například sledování protiprávního jednání jako svědek, následuje vštípení a uchování v paměti, třetí je předávání informací, což obsahuje vybavování a znovupoznání a poslední fáze je příjem, zpracování a uchování informací vyslychajícím.¹³

¹² STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 100 – 101.

¹³ ČIRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2013, s. 351-353.

4 Druhy výsledku

Podle českého právního systému rozlišujeme základní dva druhy výsledku a to vysvětlení a samotný výsledek. Jedná se o rozdělení podle trestního řádu ČR. V této práci bude rozdělení výsledku rozlišováno také podle taktiky výsledku se zaměřením na osobu vyslychaného. Toto rozdělení je z hlediska kriminalistické praxe velmi důležité, protože je nutné přistupovat ke každému výsledku jinak. V první řadě rozdělujeme výsledky podle procesního postavení osoby vyslychaného, dále podle trestní minulosti vyslychaného, fyzického a psychického stavu vyslychaného a podle úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslychaného.¹⁴

4.1 Rozdělení podle procesního postavení vyslychaných osob

Rozdělení podle procesního postavení je stanoveno zejména trestním řádem a také zákonem o policii. Rozlišujeme tedy:¹⁵

- Vysvětlení podle zákona o PČR § 61 a vysvětlení podle trestního řádu § 158/6,
 - výsledek svědka podle § 97 až § 104 trestního řádu
 - výsledek svědka – poškozeného podle § 43 až § 47 trestního řádu,
 - výsledek utajovaného svědka § 55 trestního řádu,
 - výsledek znalce § 108 trestního řádu,
 - výsledek podezřelého zadržované osoby § 76 odst. 3 trestního řádu,
 - výsledek obviněného a podezřelého § 90 až § 95 a § 179 trestního řádu,
 - výsledek obžalovaného § 207 až § 208 trestního řádu,
-
- **Vysvětlení podle zák. o PČR § 61 a vysvětlení podle § 158 odst. 6 tr. řádu.**

Z hlediska trestně procesního práva se jedná o zvláštní druh výpovědi, který vlastně nemá automaticky důkazní status. Za vysvětlení se považuje sdělení osoby, vyzvané podle zákona a to oprávněným orgánem, převážně policií, aby ze zákonných důvodů podala před zahájením trestního stíhání potřebné ústní vysvětlení, které se zadokumentuje do úředního záznamu o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu, nebo do úředního záznamu o podání vysvětlení podle § 61 odst. 1 zákona č.

¹⁴ NĚMEC, M. *Výsledek a taktika jeho provádění ve speciální výsledkové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 6-7.

¹⁵ NĚMEC, M. *Výsledek a taktika jeho provádění ve speciální výsledkové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 18-19.

273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen zák. o PČR). Zvláštnost uvedená shora spočívá v tom, že tento druh výslechu v podobě vysvětlení nemá důkazní status v trestním stíhání s výjimkou případů, ve kterých rozhoduje samosoudce (soud prvního stupně), tedy trestné činy, na které jsou stanoveny tresty odnětí svobody s hranicí nepřevyšující pět let. Jedná se převážně o zkrácené přípravné řízení. I když vysvětlení není důkazem před soudem, má významnou roli v přípravném trestním řízení a jejich právní důsledky jsou bezesporu významné, jelikož odůvodňují sdělení obvinění nebo třeba odložení věci.¹⁶

Použití shora popsaných úředních záznamů v řízení před soudem je možné, ale je dále podmíněno podle § 211 odst. 6 trestního řádu tím, že se čtením úředních záznamů o vysvětlení osob během hlavního líčení musí souhlasit státní zástupce a obžalovaný. Tato skutečnost někdy ztěžuje dokazování, jelikož v případě, že se prověřovaný v přípravném řízení v úředním záznamu o podaném vysvětlení přiznal ke spáchání trestného činu, může odmítnout jeho čtení. Problém nastává v tom, že prověřovaný byl během podání vysvětlení seznámen s vyšetřovanou věcí a měl dostatek času na vymýšlení obhajoby a tím může ztěžovat řádně objasnění.

- **výslech svědka podle § 97 až § 104 trestního řádu**

Výslech svědka je základním a nejčastějším důkazním prostředkem a má bezesporu značný význam pro rozhodnutí v trestních věcech. Často lze některé okolnosti vyšetřovaného činu objasnit a prokázat pouze pomocí svědecké výpovědi. Svědek je fyzická osoba, která byla vyzvána orgány činnými v trestním řízení, aby podala výpověď o skutečnostech, které vnímala vlastními smysly. Procesní postavení svědka je neslučitelné s postavením obviněného ve stejném trestním řízení a to ani v případech, kdyby vypovídal proti jiným spoluobviněným. Dále nemůže být svědkem policejní orgán, vyšetřovatel, státní zástupce nebo soudce, který ve věci koná řízení z důvodu hrozby podjatosti. V případech, kdyby jeden z uvedených orgánů byl v roli svědka, má tato role přednost a případ musí převzít někdo jiný.¹⁷

Při výslechu svědka se uplatňují obdobné zásady jako u výslechu obviněného. Před započítím výslechu je nutné zjistit totožnost svědka, poučit jej o právech, stanovit si cíl a otázky které je nutné zodpovědět, zjistit si informace o osobě svědka a v některých případech je vhodné získat odborné poznatky s různých disciplín, pakliže se

¹⁶ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 328.

¹⁷ ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, Beckovy příručky pro právní praxi, s. 263-264.

jedná o nějaký druh specifického předmětu výslechu jako je kiberkriminalita, hospodářská kriminalita a třeba daňová kriminalita. Důležitou otázkou, kterou je potřeba svědkovi položit je jaký má poměr k obviněnému. Tato skutečnost se zjišťuje v podstatě proto, aby se dalo ověřit, zda má právo odepřít výpověď a také se souběžně hodnotí jeho hodnověrnost. Právo odepřít výpověď jako svědek má podle českého platného právního řádu v trestním řízení příbuzný obviněného nebo obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Pokud je obviněných více a svědek je v uvedeném poměru jen k některému z nich, má právo odepřít výpověď stran jiných obviněných jen tehdy, nelze-li odloučit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž je svědek v tomto poměru. Svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by svojí výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozcovi, osvojiteli, osvojenec, manželu nebo druhovi anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní. Poučení svědka se provádí vždy před každým výslechem a poučuje se zejména o právu odmítnout vypovídat, dále se poučuje o povinnosti vypovídat pravdu, nic nezamlčet, o významu jeho výpovědi a následcích v případě, kdyby vypovídal křivě. Zda porozuměl poučení, se musí zaznamenat do protokolu o jeho výslechu.¹⁸

Práva a povinnosti svědka

V našem trestním řádu je v § 97 výslovně zakotvena povinnost každého se dostavit na předvolání orgánů činných v trestním řízení, kterými jsou soud, státní zástupce a policejní orgán, dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení. V trestním řízení je, jak již bylo shora uvedeno nutné svědka poučit o jeho právu odepřít výpověď. Odepřít výpověď jako svědek však nemůže ten, kdo má v souvislosti s trestným činem, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost což je uvedeno v § 100 odst. 3 trestního řádu. Svědek nesmí být soudem ani jiným orgánem činným v trestním řízení vyslechnut o okolnostech, týkajících se utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem o ochraně utajovaných skutečností č. 148/1998 Sb., může být, ale této povinnosti příslušným orgánem zproštěn. Svědek nesmí být také vyslýchán, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ale stejně tak může být zproštěn

¹⁸ ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, Beckovy příručky pro právní praxi, s. 263-265.

mlčenlivosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má. Tento zákaz výslechu se nevztahuje na svědeckou výpověď týkající se trestného činu, stran něhož má svědek oznamovací povinnost podle trestního zákona a rovněž tak se nevztahuje na svědeckou výpověď o utajovaných skutečnostech klasifikovaných stupněm utajení „Důvěrné“ nebo „Vyhrazené“, což jsou dva nižší stupně utajení. Poučení svědka končí zdůrazněním vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet s upozorněním na význam svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu a na případné trestní následky křivé výpovědi. Za kterou mimo jiné hrozí trest odnětí svobody až na tři léta nebo peněžit trest až do 5 000 000 Kč. Předvolání a předvedení svědka upravuje § 98 trestního řádu, ve kterém je stanoveno, že pokud se svědek na řádné předvolání nedostaví, může být předveden. Podmínkou možnosti předvedení svědka k výslechu je, že byl v předvolání o následcích v případě, že se nedostaví poučen.¹⁹

Ustanovení § 211 odst. 2 písm. b) trestního řádu, umožňuje, aby byl v hlavním líčení místo výslechu svědka čten pouze protokol o jeho výslechu sepsaný v přípravném řízení trestním, pokud byl proveden způsobem odpovídajícím ustanovením trestního řádu a šlo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon provedený podle § 158a trestního řádu, tedy ještě před zahájením trestního stíhání. Jedná se však o výjimku ze zásady kontradiktornosti trestního řízení, v jejímž důsledku dochází k omezení práva obhajoby vůči takovému svědkovi, především možnosti zúčastnit se jeho výslechu a klást mu otázky, jež je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1, 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Obecně totiž platí, že aby byl výslech svědka v souladu s uvedenými ustanoveními, musí se uskutečnit ve veřejném soudním jednání, za přítomnosti obžalovaného, tedy před soudem, který rozhoduje o oprávněnosti obvinění a který musí mít možnost hodnotit věrohodnost svědka na základě jeho přímého pozorování, chování a reakcí. Obžalovanému musí být dána adekvátní a náležitá příležitost, aby zpochybnil výpověď svědka proti sobě a kladl mu otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stadiu. Uvedený postup není sám o sobě v rozporu s čl. 6 odst. 1, 3 písm. d) Úmluvy, lze ho však připustit pouze za předpokladu, že se jedná o opatření striktně nezbytné a nesnáze způsobené obhajobě omezením jejich práv budou dostatečně kompenzovány postupem orgánů činných v trestním řízení. Přečtená výpověď svědka, který nebyl nikdy vyslechnut kontradiktorně, nemůže být výlučným nebo rozhodujícím důkazem viny. Za situace, kdy obecné soudy ve svém závěru o vině obžalovaného vycházely výlučně nebo

¹⁹ BILÝ KRUH BEZPEČÍ. *Svědék trestného činu*. In Bílý kruh bezpečí [online]. 21. 4. 2009 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>>.

v převážné míře z protokolů o výsleších svědků, jež byly provedeny před zahájením trestního stíhání a tedy z povahy věci bez účasti obhajoby obžalovaného, bylo jejich povinností vypořádat se ve svém odůvodnění dostatečným způsobem s otázkou, zda se v případě těchto výslechů jednalo o neodkladný nebo neopakovatelný úkon. Rovněž se měly vypořádat s tím, zda s ohledem na význam dotčených výpovědí pro závěr o vině nebylo možné předmětné výslechy provést opakovaně po zahájení trestního stíhání.²⁰

- **výslech svědka – poškozeného podle § 43 až § 47 trestního řádu**

Je-li člověk v postavení svědka, kterému bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, nebo morální nebo jiná škoda, je v procesním postavení poškozeného. Trestní řád jej opravňuje činit již v přípravném trestním řízení návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisu a má právo účastnit se hlavního líčení u soudu prvního stupně. V případě, že se koná veřejné zasedání o odvolání, má právo zúčastnit se ho a může se před skončením řízení k věci vyjádřit. Dále dá se říci nejdůležitější právo poškozeného, kterému byla trestným činem způsobena škoda obviněným, je oprávnění navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost tuto škodu nahradit. Což se převážně provádí již v přípravném řízení v protokolu o výslechu, nebo v úředním záznamu o podaném vysvětlení a také v poučení poškozeného. Tento návrh se musí učinit nejpozději před zahájením dokazování u hlavního líčení. V návrhu, který je možný provést již v prvotním výslechu musí být uvedeno a doloženo z jakých důvodů a v jaké výši se nárok uplatňuje. Také je možné ze strany poškozeného svědka učinit zajištění nároku poškozeného na náhradu škody podle § 47 trestního řádu. Toto zajištění na majetku obviněného se může uplatnit tehdy, je-li důvodná obava, že uspokojení nároku poškozeného na náhradu škody způsobené trestným činem bude obviněným mařeno nebo ztěžováno, zejména ukrýváním majetku, jeho rozprodáváním, darováním příbuzným a třeba převodem na jiné osoby. V tomto případě může soud na návrh státního zástupce nebo poškozeného rozhodnout o zajištění majetku obviněného. V přípravném řízení o zajištění rozhoduje státní zástupce na návrh poškozeného.²¹

²⁰ PROFIPRAVO.CZ. *ÚS: Výslech svědka jako neodkladný nebo neopakovatelný úkon*. In Profipravo [online]. 25. 8. 2011 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>>.

²¹ BILÝ KRUH BEZPEČÍ. *Svědek trestného činu*. In Bílý kruh bezpečí [online]. 21. 4. 2009 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>>.

- **výslech utajovaného svědka podle § 55 odst. 2 trestního řádu**

Jedná se o postup jak zabezpečit ochranu svědka. Utajením se rozumí opatření směřující k tomu, aby se o těchto informacích nedozvěděli nepovolené osoby. Jsou-li během trestního řízení zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že svědkovi nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědeckví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení vašich základních práv, může požádat o ochranu. Takového svědka nelze spolehlivě ochránit jiným způsobem, než že vystupuje v trestním řízení jako utajený svědek a orgány činné v trestním řízení, včetně soudu, musí učinit opatření k utajení jeho totožnosti a podoby. V takových případech bývá se svědkem předem domluven způsob a čas jeho příchodu k soudu, popřípadě bude vyslechnut za pomoci speciálních akustických zařízení, deformujících zvuk, mimo jednacích sálů a další. Do protokolu o výslechu svědka se v přípravném řízení nezapisují osobní údaje jako je jméno, příjmení, bydliště a další. Tyto informace se vedou odděleně od trestního spisu a mohou se s nimi seznamovat jenom orgány činné v trestním řízení. Osoby uvedené v § 65 trestního řádu jako je obviněný, poškozený nebo zúčastněná osoba a jejich obhájci, nemají k dispozici tyto informace a v případě nahlížení do spisu, se jim předloží spis, ve kterém je uvedeno fiktivní jméno, anebo zde nejsou uvedeny bližší informace o svědkovi. Svědka je také nutné poučit o právu požadovat utajení jeho podoby a podepisovat protokol pod smyšleným jménem. Pominou-li důvody pro utajení podoby svědka a oddělené vedení osobních údajů, opětovně se originální protokoly založí do spisu.²²

V praxi se policejními orgány zejména používá utajení informací podle, kterých by bylo možné zjistit bližší informace k bydlišti svědka, ostatní informace jako je jméno a příjmení zůstávají nezměněné. Jedna se však většinou o utajování svědků, kteří nemají žádný vztah k obviněnému a jsou většinou náhodnými svědky a nejedná se o závažnou trestnou činnost, kdy v těchto případech není nutné utajovat všechny informace o svědkovi. Utajování podoby a vytvoření fiktivního jména svědka se provádí v případech, kdy je skutečně prokázáno, že hrozí svědkovi nebezpečí a jedná se o zvláště závažné případy. Utajený svědek přináší výhody v tom, že se nebojí vypovídat úplnou pravdu, má to však i záporné stránky a to v případech, kdy je nutné provést dokazování některým ze zvláštních způsobů dokazování jako je zejména konfrontace.

²² ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, Beckovy příručky pro právní praxi, s. 248.

- **výslech znalce podle § 108 trestního řádu**

Znalec je osoba se speciálními odbornými znalostmi, která je přibrána k trestnímu řízení k objasnění skutečností, které jsou jeho oborem a je třeba je zodpovědět, aby bylo dosaženo předmětu trestního řízení. Podle druhu případu se přibere znalec například z oboru zdravotnictví, psychiatrie, písmoznalectví, elektrotechnika, také zde patří tlumočníci a jiní.

Při výslechu znalce se postupuje obdobně jako během výslechu svědka. Znalec se zpravidla během výslechu odkáže na svůj znalecký posudek a stvrdí jej anebo případně doplní a vysvětlí jeho výsledek. Pokud nebyl znalecky posudek vypracován písemně, nadiktuje jej znalec do protokolu o výslechu znalce. Pokud bylo přibráno více znalců, kteří dospěli k stejnému závěru po vzájemné dohodě, jsou povinni určit jednoho, který je bude zastupovat v řízení, přednese posudek a potvrdí jeho výsledek. V případě, když znalci dojdou k jiným závěrům, je nutné odstranit rozpory a provést výslech každého znalce zvlášť. V případě, že by se ani oddělenými výslechy znalců nedošlo k odstranění rozdílných závěrů, postupuje se podle § 109 trestního řádu a přibere se znalce nový popřípadě více nových znalců. Jeli písemný znalecký posudek bez pochybností, je spolehlivý a úplný je možné v přípravném řízení od výslechu znalce upustit, ale za podmínky nemá-li k tomuto výhrady vyšetřovatel nebo státní zástupce.²³

- **výslech podezřelé zadržené osoby podle § 76 odst. 3 trestního řádu**

Podle trestního řádu je policejní orgán, který provedl zadržení osoby podezřelé povinen ji vyslechnout, kdy do protokolu uvede osobní údaje zadržného, místo, čas a bližší okolnosti zadržení. Tento úkon se provádí v případech, kdy byla osoba podezřelá zadržena podle § 76 odst. 1 trestního řádu, tedy během anebo po spáchání trestného činu a není ještě proti ní vedeno trestní stíhání ani ji nebylo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení, není stíhána vazebně a bude propuštěna po zadržení na svobodu. Dá se říci, že jde o skutky, kdy byl pachatel zadržen po spáchání trestného činu, ale policejní orgán nemá ještě dostatek podkladů, aby mohl rozhodnout, zda bude zahájeno trestní stíhání. Podmínkou je však, že pominuli důvody vazby a je možné zadržnou osobu stíhat na svobodě.

²³ ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, Beckovy příručky pro právní praxi, s. 277.

- **výslech obviněného podle § 90 až § 95 a podezřelého podle § 179 trestního řádu**

Výslech a výpověď obviněného v trestním řízení plní dvě role. Je to jeden z důkazních prostředků, což je zakotveno v § 89 odst. 2 trestního řádu, který současně také slouží jako prostředek jeho vlastní obhajoby podle § 33 odst. 1 trestního řádu. Výpověď obviněného má důkazní status, jelikož se jej bezprostředně týká, protože jde o jednání, které je předmětem trestního řízení. Pakliže obviněný skutečně spáchal skutek kladený mu za vinu je právě on jediná osoba, která může podat ve vyšetřované věci nejuplněnější a nejvěrohodnější informace. Obviněný se může hájit způsobem, jaký uzná za vhodný, nesmí být nucen vypovídat, není povinen vypovídat a také může ve svůj prospěch lhát. Trestní odpovědnost za lživě uvedené skutečnosti má pouze v případě, kdy ve výpovědi uvede informace k jiné osobě, například křivě někoho obviní nebo se může dopustit také pomluvy. Pokud se obviněný ve své výpovědi dozná, je nutné, aby tyto skutečnosti orgány činné v trestním řízení řádně přezkoumali a potvrdili dalšími důkazy. Zajištění přítomnosti obviněného k výslechu je možno realizovat pomocí oprávnění obviněného předvést podle § 90 trestního řádu, vyjma případu, kdy byla jeho svoboda omezena podle jiného ustanovení trestního řádu. Předvedení musí předcházet řádné písemné předvolání, na které se však obviněný bez dostatečné omluvy nedostavil k výslechu. V případech, kdy se obviněný skrývá, nemá stále bydliště, nebo jinak znemožňuje doručení předvolání, je možné jej předvést i bez předchozího předvolání, ale musí se jednat o případy, kdy jeho nepřítomnost znemožňuje pokračování trestního řízení, nebo brání provedení důležitého vyšetřovacího úkonu. Před započítím výslechu je vyšetřovatel povinen zjistit přesnou totožnost obviněného, dotáže se jej na osobní poměry, rodinné poměry, majetkové poměry a jaký má výtěžek. V poslední řadě, zejména u recidivistů, je nutné se dotázat, jaké předchozí tresty mu byly uloženy, nebo za jaké činy byl případně pravomocně odsouzen. Následuje seznámení obviněného s předmětem obvinění a poučení o jeho právech. Všechny uvedené informace, se zaznamenávají do protokolu o výslechu obviněného, zejména to zda porozuměl poučení o svých právech. Během výslechu nesmí být obviněný nucen vypovídat, což zaručuje jeho právo odmítnout vypovídat. Odmítnutí výpovědi, není možné brát jako doznání a nesmí mít negativní důsledky pro obviněného. Toto právo může využít vždy, i když během trestního řízení tuto možnost v předchozích případech nevyužil a vypovídal. Cílem výslechu obviněného je stejný jako u jiných druhů výslechu a to zjištění co nejvíce a co nejpřesnější informace a v souvislosti s předmětem trestního řízení, tedy skutkem kladeným za vinu

obviněnému a který je uvedený v usnesení o zahájení trestního stíhání. Během výslechu se vyšetřovatel řídí požadavky podle trestního řádu a také kriminalistickými metodami. U složitějšího výslechu je vhodné vypracovat si předem plán. Ještě předtím, než bude obviněný ovlivněn otázkami vyšetřovatele musí mu být dána možnost se v první řadě souvisle vyjádřit a vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění. Jak sám vnímal samotný čin, který mu je kladem za vinu, zda existují nějaké polehčující okolnosti, nebo může uvést skutečnosti, které vyvracejí obvinění a tím se hájit a v neposlední řadě může navrhnout důkazy. Základní pravidlo pro kladení otázek během všech typů výslechu je to, že se nesmí klást kápiciozní a sugestivní otázky. Kápiciozní otázky jsou takové, které předstírají nepravdivou klamavou skutečnost nebo svádějí obviněného k odpovědi, kterou si přeje vyšetřovatel slyšet. Sugestivní otázky jsou takové, při kterých obviněnému naznačujeme, jak má odpovědět. Jejich dopad může mít záporný vliv na důkazní hodnotu výslechu. Jak již bylo uvedeno, výpověď obviněného se zaznamená na protokol, který se mu musí předložit k přečtení a k podpisu.²⁴

Výslech podezřelého se řídí stejnými pravidly jako výslech obviněného, pouze se protokoluje na protokol o výslechu podezřelého, který má současně také důkazní status jako výslech obviněného. Tento výslech se provádí ve zkráceném přípravném řízení a v soudním řízení je na základě tohoto protokolu rozhodováno o vině a trestu a již se neprovádí výslech před soudcem. Výstupem zkráceného přípravného řízení je trestní příkaz a v případě, když si do něj obviněný podá odpor, nařizuje se hlavní líčení, kde je již výslech prováděn. Práva a povinnosti podezřelého v tomto řízení jsou stejné jako u obviněného.

- **výslech obžalovaného podle § 207 až § 208 trestního řádu**

Výslech obžalovaného již nepatří do přípravného řízení trestního, ale pro úplnost je nutné jej také zmínit. Jedná se o úkon, který se provádí až před soudem po přednesení obžaloby. Po přednesení obžaloby a vyjádření poškozeného vyslechne předseda senátu obžalovaného k obsahu obžaloby, a byl-li uplatněn nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, též k tomuto nároku. Protokol o dřívější výpovědi obžalovaného se přečte jen tehdy, když se jedná v nepřítomnosti obžalovaného, když obžalovaný odepře vypovídat anebo když se objeví podstatné rozpory mezi jeho dřívější výpovědí a jeho údaji při hlavním líčení a byl-li výslech proveden po sdělení obvinění způsobem odpovídajícím ustanovením tohoto

²⁴ ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, Beckovy příručky pro právní praxi, s. 258-263.

zákona. Na tyto rozpory je třeba obžalovaného upozornit a dotázat se ho na jejich příčinu. Je-li obžalovaných několik, předseda senátu může učinit opatření, aby obžalovaný byl vyslýchán v nepřítomnosti spoluobžalovaných. Obžalovaného však je třeba vždy ještě v průběhu dokazování seznámit s obsahem výpovědi spoluobžalovaných, kteří byli vyslýcháni v jeho nepřítomnosti.²⁵

4.2 Podle trestní minulosti vyslýchávaného

Podle trestní minulosti vyslýchávaného rozlišujeme tři základní druhy výslechu a to výslech osoby dosud netrestané, výslech osoby v minulosti trestané a výslech recidivistů.

Ve výslechu osoby dosud netrestané hraje hlavní roli její nezkušenost při jednání s orgány činnými v trestním řízení. Jedná se o základní druh výslechu a neměl by být problémový, ale i v těchto případech je nutné nezanedbat přípravu na výslech. V případech takových osob je nutné přihlížet k tomu, že nebyla nikdy trestána, je bezúhonná a má dostatečné právní vědomí s citem pro spravedlnost a tedy i pro objasnění věci. Tento typ osoby se během výslechu bude chovat korektně, bude mít náležitý respekt před vyslýchajícím policistou, nebude lhát, či jinak mást vyšetřování.²⁶

V případech osoby již v minulosti trestané, je nutností přihlížet k tomu, že tato osoba již porušila právní řád protiprávním jednáním. Toto jí bylo dokázáno a ona byla potrestána. Tato osoba má tedy již zkušenosti s prací policistů a již absolvovala výslech. Podle vlastní zkušeností této osoby lze předvídat její přístup k nadcházejícímu výslechu. Pakliže se tato osoba setkala během výslechu s pro ni negativní skutečností lze očekávat, že tato osoba nebude chtít spolupracovat. Jako příklad můžeme uvést, že se tato osoba setkala během své předchozí zkušenosti s nereálnými sliby, jako je doznání za příslib nižšího nebo žádného trestu. V takovém případě nebude chtít vypovídat. V případě opaku, kdy se tato osoba setkala s pozitivním přístupem a byla vyslýchána objektivně, bude opět s vyslýchajícím spolupracovat a opět se například přizná. Toto je však možné předpokládat jen u bagatelních trestných činů.²⁷

²⁵ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád). [online databáze] 1961 [cit. 2016-02-03]. In ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR. § 207 a § 208.

²⁶ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 17.

²⁷ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 18.

Třetí druh výslechu a to výslech recidivisty je nejméně náročný, jedná se o osobu, která opakovaně páchá trestnou činnost opakovaně a byla pro ni vyslýchána a souzena. Na takovou situaci je nutné se ze strany vyslýchajícího řádně připravit. Je potřeba znát konkrétní detaily případu a poznat osobu vyslýchávaného, jeho kriminální osobnost a minulost a další osobní údaje jako vzdělání a intelekt. Dále se doporučuje znát taktické údaje z lustrační evidence o známých pachatelích, kde jsou uvedené informace, jako zda se jedná o pachatele, který spontánně doznává trestnou činnost, nebo až po předložení konkrétních důkazů anebo se jedná o pachatele, který zásadně popírá veškerou trestnou činnost i po předložení důkazu. V poslední situaci musí být příprava velice pečlivá a detailní, je nutné stanovit si taktiku a konkrétní důkazy. Někdy je vhodné na výslechu spolupracovat s dalším vyslýchajícím, ale i v případě agresivních osob jako jsou rváči, nebo psychicky narušené osoby přizvat psychologa nebo jinou specializovanou osobu.²⁸

4.3 Podle fyzického a psychického stavu vyslýchávaného

Rozdělení výslechu podle těchto kritérií je velice důležité, aby bylo dosaženo cíle výslechu, tedy získání důkazu musí být dodrženy základní zásady, jinak by se mohlo stát, že takový výslech jako důkaz nebude uznán. Některé postupy jsou stanoveny zákony a to zejména výslechy nezletilých a mladistvých. V tomto druhu výslechu bude popsán převážně postup výslechu s nezletilým a mladistvým, protože na tyto je kladen největší důraz a ostatní druhy výslechu podle tohoto kritéria budou popsány jenom základní nejdůležitější věci. Podle fyzického a psychického stavu dělíme výslechy na:

- výslech nezletilé osoby - dítě které nedovršilo věku 15 let
- výslech mladistvého – dítě ve věku 15 až 18 let
- výslech osoby staré
- výslech osoby nemocné a zraněné
- výslech osoby umírající
- výslech osoby psychicky narušené

²⁸ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 18.

- **výslech nezletilé osoby - dítě které nedovršilo věku 15 let**

Tuto kategorii dále dělíme na děti předškolního věku 3 až 6 let, děti mladšího školního věku a děti staršího školního věku. Děti předškolního věku začínají chápat svět kolem sebe a postřehy z něj si jsou schopné uchovávat v paměti jen po omezenou dobu. Realitu následně popisují tak, aby pro ně byla srozumitelná, a přijatelná k čemu používají vyloučení a zkrácení některých informací. Z prožité události vnímají spíše detaily než celek, protože si nedokáží uvědomit příčinné souvislosti. Hlavním motivem dětí tohoto věku jsou činnosti a zájmy, které jsou však nestále, proto děti rychle přecházejí z jedné činnosti k jiné. Nové skutečnosti se snaží porovnat s již prožitými, čímž si utvářejí pro ně srozumitelnější obraz nové ještě neprožité události. V mladším školním věku 6 až 11 let dochází ke změně reaktivity dítěte, zvýšení odolnosti k zátěži a zvýšení schopnosti koncentrace. Rozvíjí se motorika, koordinace, zrakové a sluchové vnímání. S nástupem do školy se vytvářejí návyky záměrného vnímání a logické úvahy, přesto ještě dítě nedokáže rozlišit podstatné od nepodstatného a sklony pro zveličování. Děti v tomto věku již dokáží vnímat celkový obraz sledované události a uchovat ji v paměti, nejlépe, když se jedná o předmět jejich zájmu, také si všímají podrobností, kterých si dospělí nevšimnou. U dětí staršího školního věku 11 až 15 let dochází k zakončování vývoje inteligence, jejich paměť se neupírá na konkrétní věci a jsou schopné zapamatovat si i abstraktní pojmy. Hodnotí a analyzují věci kolem sebe, čímž se rozvíjí jejich vnímání a jsou schopné již odlišit podstatné od nepodstatného a vyjadřují se specifickými přesnými. Zvyšuje se sebevědomím, což má vliv na jeho nevyrovnanost, je nesebekritické a ke skupině je vázáno sounáležitostí a solidaritou. Skupina má značný vliv na postoje a názory dítěte. V tomto věku jsou schopné již rozpoznat morální hodnoty, hodnotí své jednání a vytváří si mravní ideální osobnost, kdy často obdivuje a přiklání se ke svému vzoru.²⁹

S ohledem na často ještě nevyvinutou osobnost dětí je ze zákona povinné, aby během výslechu byla přítomná osoba mající zkušenosti s pedagogikou a výchovou mládeže, nejlépe učitel, nebo specialista z oddělení péče o dítě správy sociálního zabezpečení. K výslechu dětí je nejvhodnější využít speciální výslechovou místnost, která může být vybavena třeba jako školka a dítě není v takovém prostředí zbytečně stresované. Díky nahrávacímu vybavení speciální výslechové místnosti se rovněž

²⁹ KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 61-62.

nebude muset výslech již opakovat. Cílem trestního řádu je v těchto případech především chránit nezletilého před negativními dopady trestního řízení.

Ustanovení § 102 trestního řádu uvádí, je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší patnácti let o okolnostech, jejichž oživování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj, je třeba výslech provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat; k výslechu se přibere orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu. Může-li to přispět k správnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče. Osoby, které byly takto přibrány, mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování v něm mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchané osoby. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, orgán činný v trestním řízení takovému návrhu vyhoví. V dalším řízení má být taková osoba vyslechnuta znovu jen v nutných případech. V řízení před soudem je možno na podkladě rozhodnutí soudu provést důkaz přečtením protokolu nebo přehráním obrazového a zvukového záznamu pořízeného o výslechu provedeném prostřednictvím videokonferenčního zařízení i bez podmínek uvedených v § 211 odst. 1 a 2. Osoba, která byla k výslechu přibrána, se podle potřeby vyslechne k správnosti a úplnosti zápisu, k způsobu, jímž byl výslech prováděn, jakož i k způsobu, jímž vyslýchaná osoba vypovídala. Osobě mladší než 18 let lze klást otázky jen prostřednictvím orgánu činného v trestním řízení.³⁰

Výslech nezletilých se zpravidla provádí jen jednou v přípravném řízení tedy na policii a není-li to opravdu nezbytné, u soudu už se výslech neopakuje a soud může přečíst protokol z policie. Výslech je třeba provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat; k výslechu se přibere pedagog nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu. Může-li to přispět k správnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče. Jak již bylo uvedeno specializovaní policisté využívají k výslechu dětí uzpůsobené výslechové místnosti, vybavené speciálně pro jejich výslech. V takových místnostech jsou hračky, jsou třeba vesele vymalovány apod., aby se děti zbavily stresu z výslechu a neznámého prostředí. Jedná-li se např. o sexuální

³⁰ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád). [online databáze] 1961 [cit. 2016-02-03]. In ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR. §102.

trestnou činnost, mohou to, co se jim stalo, ukazovat na panenkách, aby nemuseli nepříjemnou událost vysvětlovat. Výsledky těchto dětí provádějí speciálně školení policisté, kteří vědí, jak při co nejmenším stresování získat od dítěte potřebné informace.³¹

- **výslech mladistvého – dítě ve věku 15 až 18 let**

Dítě v tomto věku prožívá období, které lze charakterizovat jako nestále a kritické. U jedince se formují vlastní názory, dotváří se osobnost, projevuje se samostatnost a nezávislost. Dokáže se soustředit na jeden objekt zájmu, jeho vnímání je nestereotypní, svěží a ostré. V myšlení se projevuje bohatá představivost, je schopno analýzy a syntézy jevů, často přechází na základě pochybností od jednoho přesvědčení k druhému. Kriticky pohlíží na okolí a přemíra energie vyvolává potřebu vybití. V tomto věku nemá ještě zcela rozvinutou úsudek posoudit společenskou a osobní odpovědnost za následky svého jednání.³²

Nestanoví-li zákon jinak, užije se na toho, kdo v době spáchání trestného činu nedovršil věku 18 let trestní zákoník. U mladistvých se však trestný čin nazývá provinění a podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže upravuje zákon č. 218/2003 Sb. O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.

Provádění výslechu mladistvého je rovněž stanoveno trestním právem, na rozdíl od výslechu nezletilých je u mladistvého, jelikož se jedná o osobu již trestně odpovědnou počítáno i s trestním stíháním. Podle § 291 trestního řádu musí mýt mladiství již v přípravném řízení obhájce, je-li v postavení podezřelého a v případech, kdy je rovnou zahájeno trestní stíhání tak od tohoto úkonu. Další podmínkou uvedenou v § 292 trestního řádu je, že v řízení proti mladistvému se musí co nejpečlivěji a nejdůkladněji zjistit stupeň jeho rozumové a mravní vyspělosti, jeho povahu, poměry a prostředí ve kterém žije. Dále je nutné zjistit chování mladistvého před spácháním trestného činu a po něm a další okolnosti důležitých pro volbu prostředku vhodných pro jeho nápravu. S odkazem na uvedená opatření je nutné vést i výslech, jehož příprava musí být právě s ohledem na zákonné požadavky podstatně pečlivější a stejně jako

³¹ Jak se provádějí svědecké výslechy dětí. In: *Trestni-rizeni* [online]. *trestni-rizeni* [cit. 2016-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-rizeni.com/zodpovezene-otazky/jak-se-provadeji-svedecke-vyslechy-deti>>.

³² KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 62.

u výslechu nezletilých může k tomuto použít speciální výslechovou místnost a to v tomto případě zejména, aby se nemusel výslech opakovat.³³

S mladistvým svědkem bude zacházeno a jednáno jako s kterýmkoliv jiným svědkem. Soud může svědka vyslechnout v nepřítomnosti obviněného a to v případě, že je důvodná obava, že svědek v přítomnosti obžalovaného nevypraví pravdu. Pokud má zákonný zástupce nezletilého pochybnosti o vhodnosti výslechu nezletilého v rámci veřejného soudního jednání, lze mu doporučit, aby se obrátil na soudce s žádostí o výslech v nepřítomnosti veřejnosti či v nepřítomnosti obžalovaného. Je třeba uvést důvody, proč se domnívá, že by takový postup byl vhodný. Soudce rozhodne, zda jsou pro výslech svědka v nepřítomnosti veřejnosti či obžalovaného splněny podmínky.³⁴

- **výslech osoby staré**

Při výslechu osoby staré a přestárle je nutné v první řadě určit míru stáří této osoby není směrodatný věk, jelikož stáří se u každé osoby projevuje v jiném období života v závislosti na fyzickém a psychickém zdraví člověka, způsobu prožití dosavadního života a dalších okolnostech. Vždy je třeba u takovýchto osoby volit vstřícný a citlivý přístup. Starší osoby mají všeobecně tendenci k líčení události ze svého mládí a neuvědomují si, že vyslychajícího zajímají pouze skutečnosti v souvislosti s vyšetřovaným případem. V takovém případě není vhodné toto vyslychanému vyčítat, ale doporučuje se vyslechnout i sdělení, které nemají nic společného s případem. V opačném případě by se nám mohlo stát, že by tato osoba ztratila důvěru ve vyslychajícího a cíl výslechu by byl zmařen. V praxi je nutné zohledňovat skutečnost, že by takové osoby neměl vyslychat mladý a nezkušený policista a je lepší nechat provést výslech policistou aspoň přibližující se stáří osoby vyslychané, pakliže to je možné.³⁵

- **výslech osoby nemocné a zraněné**

Výslech osoby nemocné je často prováděn v nestandardních situacích, například v nemocnicích, v jejím bydlišti, nebo v jiných léčebných zařízeních. Je nutné přihlížet ke stavu vyslychaného, kdy tato osoba je často upoutaná na lůžko a pod vlivem různých

³³ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 22.

³⁴ VEJVALKOVÁ, Z. Svědectví nezletilého u soudu. In Asociace-sos [online]. 04.07.2013 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.asociace-sos.cz/svedectvi-nezletileho-u-soudu/>>.

³⁵ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 23.

léku. Během takového výslechu je vhodné, aby zde byl přítomen buď lékař, nebo aspoň zdravotní sestra. Výslech je nutné provést v době co nejkratší a věcně se zaměřením na konkrétní otázky a nezatěžovat tak zdravotní stav vyslýchaného. Otázky se mají klást klidně, jasně a srozumitelně a také dostatečně hlasitě, ale snažit se tuto osoby nerozčítit. U výslechu osoby zraněné platí obdobné základy jako u osoby nemocné. V tomto případě je nutné počítat s tím, že taková osoba může trpět pourazovým šokem a negativní prožitky s ním spojené. Hlavní roli hraje stav zraněného a jeho úvahy zda se mu podaří ze zranění vyléčit, což má vliv na její psychiku. V těchto případech také sledujeme, že tyto osoby si nepamatují samotný děj vyšetřované skutečnosti a to zejména u násilných trestných činů nebo třeba u autonehod. Takové osoby si nepamatují například samotné napadení, ani co mu bezprostředně předcházelo a co bylo bezprostředně po něm.³⁶

- **výslech osoby umírající**

V některých případech je nutné provést výslech i osoby umírající, protože tato může někdy jako jediná objasnit vyšetřovanou skutečnost. Je nutné tedy taktně a se vši úctou získat od této osoby relevantní informace, neboť hrozí jejich ztracení. Vyslýchaného nijak neunavujeme a nedráždíme a je vhodné výslech provést na záznamové zařízení a co nejšetrněji a cíleně k vyšetřované věci. Dále zde platí pravidla již uvedená u předchozích druhů výslechu.³⁷

- **výslech osoby psychicky narušené**

S psychicky narušenou osobou je výslech převážně prováděn v psychiatrickém zařízení za účasti lékaře. Nejvhodnější lékař je ten, který má předmětnou osobu v péči a je schopen případně vysvětlit některé skutečnosti ohledně stavu vyslýchaného, rovněž také může posoudit jeho věrohodnost.³⁸

4.4 Podle úplnosti a věrohodnosti výpovědi vyslýchaného

Případy, kdy osoba která je vyslýchána úmyslně lživě vypovídá, jsou nedílnou součástí výslechové praxe a to zejména během výslechu pachatelů trestné činnosti, kteří

³⁶ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 23.

³⁷ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 24.

³⁸ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 24.

se snaží zmást vyšetřovatele tím, že lžou anebo zamlčují podstatné skutečnosti. Speciálně u pachatelů majetkové sériové trestné činnosti dochází k tomu, že obviněný nevyovídá, nebo vyovídá lživě s cílem zmást vyslýchaného a docílit tak menšího trestu v domnění, že mu bude prokázáno co nejméně skutků. U osob, které se dopustily trestné činnosti poprvé, sledujeme, že tyto vesměs svou trestnou činnost popíší a doznají se, ale u osob, které byly již několikrát trestané, tedy recidivisti s policejními orgány nespolupracují, nevyovídají, a když vyovídají tak lživě, jelikož mají již zkušenosti s kompletním trestním řízením v roli pachatele trestného činu a prodělali celý proces trestného řízení od spáchání skutku až po výkon trestu.

Tento bod bude proto zaměřen zejména na psychologické působení na lživě vyovídajícího. Rozhodující pro stanovení možných postupů působení je odhalení, objasnění a odstranění příčin nepravdivé výpovědi. Tento postup volíme u plně či částečně lživě vyovídajícího svědka či obviněného a je prakticky shodný, odlišnost je pouze v přístupu podle postavení vyslýchaného. Vždy je třeba vycházet ze zásady, že je lépe lži předejít než ji pak vyvracet. Vyvracení ze zejména z psychologického hlediska velmi obtížné, neboť ten, kdo jednou určitou lež řekl, a byla zaprotokolována do výsledku, na ní setrvává. Jedinou formou působení na lživě vyovídajícího je přesvědčování. Pod pojmem přesvědčování není myšleno moralizování, ale jde o to dokázat vyslýchanému nesmyslnost, bezúčelnost a škodlivost jeho lži. Toto je snadnější, když jsou k dispozici důkazy, proti kterým nemá vyslýchaný argumenty, ale lze docílit pravdivé výpovědi i bez nich třeba využitím neznalosti vyslýchaného o rozsahu a závažnosti důkazu, které má vyslychající k dispozici. Vyslychající se musí při výsledku obviněného vyhýbat jeho klamání, protože nelze docílit pravdy pomocí lži. Je možné docílit takto přiznání, ale riskuje se tím zničení takhle získaného důkazu. Jedná se vlastně o protizákonný postup v rozporu s trestním řízením. V souladu s trestním právem má vyslychající právo využít ke zjištění objektivní pravdy určité psychologické postupy působící a lživě vyovídajícího, zejména využití faktoru neočekávanosti či překvapení vyslýchaného, využití jeho nepřipravenosti lhát, využití nedostatečné informovanosti lživě vyovídajícího o získaných důkazech. Kriminalistická taktika ve spojení s psychologickými postupy na lživě vyovídajícího používá několik dílčích postupů jako je využití pořadí výsledku několika svědků a spoluobviněných, využití emocionálního stravu vyslýchaného, využití taktických možností v mezích trestně procesního zákona o souvislém monologu. Dále také vyjasnění příčin vedoucích ke lživým výpovědím a provedení opatření k jejich odstranění. Bezesporu zde také patří stimulování kladných vlastností vyslýchaného, využití vnitřních rozporů ve výpovědi

vyslýchaného a rozporu mezi dalšími důkazy a výslechy usvědčující ho z momentální lži, čímž lze docílit převahy a změny pozice vyslýchaného k celé vyšetřované věci. Dalším neméně důležitým faktorem je využití reflexního myšlení lživě vypovídajícího.³⁹

³⁹ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 35.

5 Taktika výslechu

Za základní taktické postupy výslechu pro získání úplné a pravdivé výpovědi se považuje zejména formování psychologického kontaktu a analýza výpovědi v průběhu výslechu. Důležitá je také pomoc vyslychanému k překonání zdánlivě zapomenutého a subjektivních nedostatků reprodukce, dále také psychologické působení na lživě vypovídajícího za účelem získání pravdivé výpovědi. Tyto postupy se uplatňují v jednotlivých stádiích výslechu.⁴⁰

Mezi základní předpoklady zdárného výslechu patří důvěra vyslychaného k vyslychajícimu. Na vytvoření takového vlivu působí řada faktorů, kdy první je věkový poměr mezi nimi. Snazší je vždy situace, když je blízky věkový rozdíl a také když se shoduje pohlaví. Vždy se vzájemně více pochopí, jeli vyslychaný a vyslychající stejného pohlaví. Toto se nejvíce projeví v případech mravnostních deliktů. Další faktor je správně navázaný kontakt a neméně důležitou roli hraje převaha vyslychajícího nad vyslychaným. Převahy zde docílit zejména přípravou na výslech, znalostí problému, erudovaností, důležitý je také vlastní postoj a zkušenosti. Dobrou znalostí vyšetřovaného problému a rozporů mezi výpověďmi osob, je možné předvídat reakce další zúčastněné osobami na možné kladené otázky. Důležité je také pořadí otázek. Základní kriminalistická pravidla pro výslech jsou cílevědomost výslechu, zjištění objektivní pravdy, úplnost výslechu, zaměření výslechu, iniciativnost, stručnost otázek a psychologická zralost vyslychajícího.⁴¹

5.1 Příprava výslechu

Správná příprava výslechu je základní předpoklad pro jeho provedení a získání požadované informace nebo poznatku. Přípravu můžeme rozdělit na obsahovou část, která je tvořena analytickou a syntetickou fází a na materiální část. V analytické fázi se zjišťují vlastní znalosti, schopnosti a psychický stav vyslychajícího, dále se provádí analýza dosud nashromážděných materiálů a na závěr se provede analýza osobnosti vyslychaného.⁴²

Cílem analytické fáze je zjistit okruh všech okolností vyšetřované události, které nejsou objasněny anebo jsou objasněny jenom částečně a určí se ty skutečnosti, které mají být právě výslechem zjištěny. Tohoto lze docílit jedině studiem všech informací

⁴⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 330.

⁴¹ CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2005, s. 171-172.

⁴² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 328-329.

o případu. V části analytické fáze za pomoci autoreflexe vyslychající zhodnotí svůj momentální psychický stav, dovednosti, znalosti a schopnosti. Je nutné, aby si uvědomil negativní vlivy, které na něj působí a snižují tak jeho schopnost adekvátně reagovat na případné konfliktní situace. Před započítím výslechu je nezbytné negativní vlivy odstranit a pak je možné správně navázat kontakt s vyslychanou osobou a vést řádně výslech a hlavně reagovat na změny výslechové situace. V této fázi se rovněž provádí analýza osobnosti vyslychaného spočívající v rozboru dostupných informací k jeho osobě. Cílem této analýzy je získání podkladů, na základě kterých bude možné předvídat chování vyslychaného a podle toho také zvolit vhodný taktický postup.⁴³

V syntetické fázi přípravy výslechu se volí taktický záměr jeho vedení a vypracovává se plán výslechu na základě poznatku získaných v analytické části. Taktickými záměry jsou zejména určení cíle výslechu v závislosti na procesním postavení, pořadí výslechu při počtu více zúčastněných osob, určení vhodného místa a času výslechu, určení pořadí otázek, rozhodnutí o předložení důkazu, nebo také způsob zajištění přítomnosti osoby, utajení svědka a na závěr forma dokumentace. Písemný plán výslechu by se měl volit ve složitějších případech a v jednodušších stačí pouze mít v povědomí nejdůležitější otázky k zodpovězení ve své paměti.⁴⁴

5.2 Stadia výslechu

Z kriminalistického hlediska rozlišuje tři fáze výslechu, **úvodní stadium, monolog a stadium dialogu:**

Úvodní stadium začíná seznámením vyslychaného s vyslychajícím, při prvním kontaktu dochází k prvotnímu normování. Následně se provádí ověřování totožnosti vyslychaného a seznámení s předmětem a důvodem výslechu a také s jeho procesním postavením, během čehož se poučuje o právech a povinnostech, současně se formuje vztah a kontakt mezi vyslychaným a vyslychajícím. Z praxe, lze říci, že se vyplňuje předtištěná část protokolu. Také se často v praxi do tohoto stadia zařazuje i způsob předvolání, který má bezpochyby značný taktický význam. Vlastní výslech, ale začíná až vstupem vyslychaného do místnosti, ve které se výslech koná. Při výslechu obviněného, nebo podezřelého se zjišťují také jeho rodinné, majetkové, platové poměry, předcházející tresty a lze doplnit i rysy osobnosti. Během této fáze poznáváme osobnostní a charakteristické vlastnosti a utváříme si představu na možné reakce během

⁴³ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 328-329.

⁴⁴ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 109.

výslechu. Po těchto úkonech se vyslýchaného vyzve k tomu, aby se vyjádřil souvisle k předmětu výslechu. Je vhodné ho upozornit, aby ve výpovědi rozlišoval, zda si na určité okolnosti vzpomíná s jistotou anebo méně jistě, co vnímal sám a co ví od jiných osob.⁴⁵

Monolog, nebo také stádium volného líčení. V průběhu tohoto stadia vyslýchaný volně vypovídá k předmětné věci, s uvedením toho na co si vzpomíná, co považuje za důležité. Jeho souvislá výpověď nemá být bezdůvodně přerušovaná. Toto stádium začíná v momentě, kdy je vyzván vyslýchaný, aby se vyjádřil k věci a on začne vypovídat. V průběhu jeho souvislé výpovědi vyslychající analyzuje obsah výpovědi a nabývá přesvědčení, jestli je jeho výpověď pravdivá, jaký má vztah k objasňované události, nebo k ostatním účastníkům objasňované události. Výslech musí být vedený tak, aby byl vyslýchaný přesvědčený o tom, že se k němu přistupuje objektivně, bez předsudků a má možnost v potřebném rozsahu zaujmout k věci vlastní stanovisko. Do výpovědi vyslychající nezasahuje a to ani v případě, že vyslýchaný vypovídá zjevně nepravdivě. Čím více toho vyslýchaný uvede, tím je větší pravděpodobnost, že se zaplete do vlastních polopravd anebo úplně nepravdivých konstrukcí. Monolog umožňuje vyslychajícímu zorientovat se v informacích, kterými vyslýchaný disponuje, které považuje za důležitější, na kterých je emocionálně zapojený, nebo která fakta vynechal.⁴⁶ Pokud je vyslýchaná osoba v postavení obviněného nebo podezřelého, provádí se v tomto stádiu její právo vyjádřit se souvisle ke sdělenému obvinění, ke skutečnostem kladeným jí za vinu a důkazech o nich.⁴⁷

Dialog je stádium kladení otázek a opovědí na ně. Účelem je doplnit, upřesnit, odstranit rozpory zjištěné během stadia volného líčení. Otázky by měly být krátké a srozumitelné. Jsou kladené tak, aby na ně musel vyslýchaný odpovědět s určitostí a jednoznačně. Základní zásady pro kladení otázek jsou, že se nesmí používat úskočné - kapciózní otázky, navádějící - sugestivní otázky, nebo otázky obsahující odpověď. V případě výslechu obviněného musí být tyto otázky a odpovědi zaznamenány do protokolu.⁴⁸ Vyslýchaný nesmí mít možnost odvodit z položených otázek žádné informace, aby tak byl nucen spoléhat se jen na vlastní paměť. Kriminalistika považuje toto stádium výslechu za nejdůležitější zejména při výsleších podezřelých anebo

⁴⁵ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 111.

⁴⁶ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 112.

⁴⁷ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 330.

⁴⁸ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004s. 332.

obviněných, příp. při výsleších svědků, kteří vypovídají nepravdivě. Umožňuje vhodným psychologickým působením dosáhnout zvrát ve výpovědi a výsledkem může být pravdivá výpověď.⁴⁹

5.3 Dokumentace výslechu

Protokolování je úkon trestního řízení, do kterého samozřejmě patří také dokumentace výslechu. Jedná se o úkony trestního řízení, kdy podle § 55 odst. 1 tr. řádu se o každém úkonu tr. řízení sepíše protokol. Obecně platí, že přesné a podrobné protokoly jsou důležité pro posouzení zákonnosti provedených úkonů trestního řízení, zejména těch, kterými se zasahuje do práv a svobod osob.

Dokumentace výslechu je, jak již bylo uvedeno nenahraditelným prostředkem k zachycení skutečnosti důležitých pro jednotlivá stadia trestního řízení. Hlavním úkolem je uchovat kriminalisticky relevantní informace tak, aby nedošlo k jejich ztrátě. Výslechem se získávají informace o trestném činu z paměťových stop, uložených ve vědomí člověka. Na tyto informace má vliv čas, kdy s odstupem času se informace s paměti člověka vytrácejí a může dojít k jejich ztrátě nebo znehodnocení, proto je také důležitá včasnost výslechu. Na dokumentaci výslechu jsou kladeny velké nároky, neboť se jedná o podklad pro další činnost policejních orgánů, státních zástupců a soudů. V dokumentaci výslechu je nutné respektovat ustanovení § 2 až 5 trestního řádu, podle něhož se musí zjišťovat všechny okolnosti svědčící proti obviněnému i v jeho prospěch. Obecné náležitosti výslechu jsou uvedeny v § 55 trestního řádu a také jsou dále rozlišovány podle procesního postavení vyslychané osoby, kdy pravidla pro výslechy obviněného a svědka jsou uvedeny v § 90 až 104 trestního řádu. U výslechu podle procesního postavení je nutné hlavně zadokumentovat poučení, což je podle procesního postavení osob rozdílné. Zásady dokumentace výslechu jsou zejména včasnost provedení dokumentace, nenahraditelnost, objektivnost a úplnost dokumentace. Objektivnost dokumentace spočívá v přesném a úplném uvedení všeho, co bylo výslechem zjištěno. Úplnost výslechu je zase jedním ze základních předpokladů jak poznat objektivní pravdu o skutkovém stavu vyšetřované věci.⁵⁰

Způsoby sepisování protokolu jsou používány celkem tři, jedná se o sepisování protokolu slovo od slova, po částech a sepisování výslechu najednou až po skončení ústního výslechu. Sepisování protokolu slovo od slova není nijak náročné a dá se říci, že

⁴⁹ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 112-113.

⁵⁰ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 36-38.

poměrně často používané, jedinou vadou tohoto způsobu je, že se během výslechu vytrácí kontakt mezi vyslychaným a vyslychajícím, což lze odstranit příbráním zapisovatele. V případě, že tento způsob vyšetřovatel zvolí a bude jej provádět sám, bude pro něj obtížné sledovat všechny projevy, vyslychaného, jelikož bude zaneprázdněn neustálým sepisováním. Vhodné využití má tento způsob u obviněného, který se rozhodl vypovídat pravdu, nechce nic zamlčovat a je schopen správně vypovědět vše. Sepisování protokolu po částech je dá se říci nejvhodnější, je o něco náročnější než předchozí, ale je vhodnější v případě, když výslech provádí jediná osoba. Během tohoto způsobu je vhodné si rozdělit jednání které je předmětem výslechu na úseky, například časové, nebo úseky formy páchaní trestné činnosti. Výslech je tedy proveden tak, že vyslychající si vždy vyslechne část monologu, zapíše ho do protokolu a pak monolog zase pokračuje a opět se zapisuje. Sepisování protokolu najednou po skončení ústního výslechu, je velice náročné na paměť vyslychajícího. Výhody jsou však v tom, že výslech trvá nepřerušovaně a tím je docíleno dobrého kontaktu mezi vyslychaným a vyslychajícím. Je vhodné u jednoduchých případů a také v případech, kdy je nutné dobře sledovat projevy vyslychaného, ale je zde riziko zapomenutí a neuvedení do protokolu nějaké důležité skutečnosti.⁵¹

Sepisování protokolu podle trestně procesního práva je hlavně upraveno v § 55 trestního řádu, kde je uveden taxativní výčet informací, které musí každý protokol o výslechu obsahovat. Náležitosti, které musí protokol o výslechu obsahovat, musí být dodrženy, aby mohl být tento dokument následně použit jako důkaz. Zejména se zde uvádí, pojmenování soudu, státního zástupce nebo jiného orgánu provádějícího úkon, místo, čas a předmět úkonu, jméno a příjmení úředních osob a jejich funkce, jméno a příjmení přítomných stran, jméno, příjmení a adresu zákonných zástupců, opatrovníků, obhájců a zmocněnců, popřípadě jméno a příjmení dalších osob, kteří se úkonu zúčastnili, a u obviněného a poškozeného též adresu, kterou uvede pro účely doručování, a další údaje nutné k zjištění nebo ověření totožnosti, včetně data narození nebo rodného čísla; jsou-li při prováděném úkonu zjištěny údaje o bydlišti a doručovací adrese, o místě výkonu zaměstnání či povolání nebo podnikání poškozeného, svědka, zákonného zástupce, opatrovníka, zmocněnce nebo důvěrníka, pak se na žádost těchto osob do protokolu neuvádějí, není-li to nezbytné pro dosažení účelu trestního řízení, ale vedou se tak, aby se s nimi mohli seznamovat pouze orgány činné v trestním řízení a úředníci Probační a mediační služby konající v dané věci; to platí také pro údaje

⁵¹ NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 40-42.

o osobních, rodinných a majetkových poměrech poškozeného a svědka; je-li to nezbytné pro řádné uplatnění práva na obhajobu osoby, proti níž se trestní řízení vede, sdělí se této osobě potřebné údaje; o sdělení údaje a jeho důvodech se učiní záznam do protokolu, stručné a výstižné vyličení průběhu úkonu, z něhož by bylo patrné i zachování zákonných ustanovení upravujících provádění úkonu, dále podstatný obsah rozhodnutí při úkonu vyhlášených, a byl-li hned při úkonu doručen opis rozhodnutí, osvědčení o tomto doručení; pokud se provádí doslovná protokolace výpovědi osoby, je třeba to v protokole označit tak, aby bylo možné bezpečně určit počátek a konec doslovné protokolace, návrhy stran, udělené poučení, popřípadě vyjádření poučených osob, námitky stran nebo vyslychaných osob proti průběhu úkonu nebo obsahu protokolu. V některých případech jsou úkony trestního řízení dokumentovány jinak než protokolaci, to se týká zahájení úkonu trestního řízení, o kterém se sepisuje záznam podle § 158 odst. 3 trestního řádu, vysvětlení o kterém se sepisuje úřední záznam o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu a také sdělení podezření, které se sepisuje záznam, který je možné učinit do protokolu o výsledku podezřelého.⁵²

Ze shora popsaného ustanovení je patrné, že protokol o výpovědi musí být podrobný a přesný, díky čemuž bude zaručena jeho zákonnost. Protokol se neseписuje samozřejmě jen o výsledku, ale také dalších procesních úkonech jako je o ohledání místa činu, o provedené rekonstrukci, prekognici, domovní prohlídce a třeba zadržení. Například v případě zadržení osoby podezřelé podle § 76 odst. 1 trestního řádu, policejní orgán během výsledku s touto osobou sepíše protokol o výsledku podezřelého podle § 76 odst. 3 trestního řádu, do kterého uvede bližší okolnosti zadržení jako je čas a místo, osobní údaje zadrženého a samozřejmě důvody zadržení.

Správně zadokumentovaný výsledek může být použit jako důkaz, ale pouze ve vymezených případech uvedených v § 207 a § 211 trestního řádu, kdy lze v hlavním líčení místo výsledku obviněného nebo svědka číst protokol o jeho výsledku. Z tohoto důvodu jsou kladeny na sepisování protokolu velké nároky. Policejním orgánem musí být protokol o výsledku obviněného a svědka zpracován tak, aby byly dodrženy požadavky trestního řádu, kriminalistické taktiky, administrativní úpravy a jazykového projevu. Dokumentace slouží také jako prostředek проверки, kterým se vysvětlují rozpory mezi dřívější výpovědi a výpovědi před soudem, má takticky význam při tvorbě

⁵² NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 126-129.

a prověřce kriminalistických verzí a často slouží také jako podklady pro znalce zpracovávající znalecký posudek a sami se přímo na trestním řízení neúčastní.⁵³

Zvláštní prostředky dokumentace výslechu je možné použít za podmínek uvedených v § 55a a § 55b trestního řádu, kdy k zachycení tohoto úkonu můžeme použít těsnopis, který však již ztrácí význam vedle zvukového a kamerového záznamu. Vždy se však provádí ještě písmenná forma protokolu a tyto zvláštní prostředky jsou k němu připojeny jako podpůrný materiál. Výhody zachycování výslechu na záznamová zařízení jsou jednoznačné, je možné pozorovat chování vyslychaného, jeho reakce na otázky, na předkládané důkazy. Dá se tak dobře sledovat mimika vyslychaného a dodatečně provést ještě rozbor výpovědi po skončení výslechu. Další výhodou je bezesporu u výslechu dětí, kde se pomocí záznamových zařízení nahraje výslech v přípravném řízení a není nutné jej následně opakovat před soudem a znovu dítě stresovat. Skutečnost, že bude použito záznamové zařízení, je nutné uvést do protokolu, kde se uvede, o jaký druh záznamu se jedná, na jaké zařízení bude nahrán, kde bude uložen.⁵⁴

Nevýhodou zvláštních prostředků dokumentace je to, že objekt výslechu může, odmítnou vypovídat, i když chtěl vypovídat, ale po zjištění, že jeho výpověď bude nahrávána, se rozhodne pro opak. Bezpochyby však dokumentace výslechu přináší mnoho výhod a s rozvojem elektrotechniky je možné tyto metody používat běžně a kdekoli.

⁵³ KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 84-86.

⁵⁴ KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, s. 91-92.

6 Konfrontace

Jelikož se jedná o metodu výsledku a zvláštní způsob dokazování, nesmí v této práci chybět. Konfrontace je speciální výslechová a kriminalistická metoda, při níž se dvě dříve vyslechnuté osoby, mezi jejichž výpovědmi jsou závažné rozpory, postaví tváří v tvář s cílem vyjasnit tyto rozpory, pokud je nelze objasnit jinak. Význam konfrontace spočívá v psychologickém a emotivním působení při vzájemném postavení dvou osob tváří v tvář. Zákon považuje konfrontaci za jeden ze zvláštních způsobů dokazování, a právně ji upravuje v § 104a trestního řádu. Možnost provedení konfrontace je v přípravném řízení podmíněna následujícími podmínkami, že předchozí výslech konfrontovaných osob je ve stejném procesním postavení, v jakém mají být konfrontovány a v předchozích výpovědích existují rozpory v závažných okolnostech. Musí se jednat se o rozpory mezi fakty uváděnými ve výpovědích, které mají podstatný vliv na rozhodnutí zejména o tom, zda se skutek stal, zda je trestným činem, zda jej spáchal obviněný, z jaké pohnutky byl čin spáchán, které skutkové podstaty byly jednáním naplněny. Nemožnost vyjasnění rozporů jinak znamená, že existenci žádného z uváděných rozporných faktů nelze dokázat nebo prověřit jinými metodami kriminalistické praktické činnosti, jakou jsou opětovné výslechy, nové výslechy svědků, vyšetřovací experiment, prověrka výpovědi na místě a třeba expertiza nebo znalecký posudek. Další předpoklad je, že lze očekávat, že provedení konfrontace výrazněji přispěje k objasnění věci. Podstatou konfrontace je silné, bezprostřední psychologické působení na konfrontované osoby, které vzniká postavením osob tváří v tvář v konfliktní situaci. Aplikace konfrontace nese vždy určitá rizika. Pod tíhou psychologického působení konfliktní situace může dosud pravdivě vypovídající osoba změnit svoji výpověď a vypovídat nepravdu. Dalším rizikem je skutečnost, že dvě dosud lživě vypovídající osoby mohou při konfrontaci ujednotit své lživé výpovědi. Proto rozhodnutí o provedení konfrontace musí být podloženo důkladnou analýzou případu a zjištěním, že byly vyčerpány všechny možnosti k vyjasnění vzniklých rozporů. Význam konfrontace nespočívá pouze v možnosti vyjasnění vzniklých rozporů ve výpovědích osob, ale i v možnosti získání nových důkazů. Složitost a nebezpečí rizik aplikace konfrontace vyžaduje důkladnou přípravu tohoto úkonu jak po stránce obsahové, tak po stránce organizační.⁵⁵

Se svědkem, kterému byla poskytnuta ochrana, ve formě jeho utajení podle § 55 odst. 2 trestního řádu, se konfrontace převážně neprovádí, je to však možné jedině

⁵⁵ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 128 – 133.

v případech, kdy nedojde ke zmaření opatření k jeho ochraně. Ve výjimečných případech lze konfrontovat osoby mladistvé a mladší patnáct let, a to jen v těch případech, že je to nezbytně nutné pro objasnění věci. V těchto případech je nutné zabránit narušení jejich duševního a mravního vývoje. Výjimečně se přistupuje ke konfrontaci osob mladších 15 let a to až v řízení před soudem. Konfrontace se dále obecně řídí stejným ustanovením jako v případech výslech svědků mladších 18 let podle ustanovení § 102 trestního řádu. Konfrontace patří mezi náročné vyšetřovací úkony a vyžaduje, aby se vyšetřovatel co nejvíce mohl věnovat průběhu konfrontace, a proto je dobré zajistit si k tomuto úkonu další osobu jako zapisovatele. U osob účastnících se konfrontace, mezi nimiž je určitý osobní vztah, se často stává v případech, když je osoba psychicky slabší a její tvrzení je pravdivé nedokáže toto přesto zopakovat před obviněným z obav před ním, nebo se jej snaží vyvinít.⁵⁶

Konfrontaci lze samozřejmě provádět za pomoci zvláštních způsobu dokumentace jako je audio záznam nebo audiovizuální záznam. O provedení konfrontaci se rovněž sepíše protokol a protokolu, kde se uvedou případně použité zvláštní způsoby dokumentace. Tento vyšetřovací úkon se provádí za dozoru státního zástupce, který dohlíží na zákonnost. V praxi také dochází k tomu, že poškozený, který prožil traumatizující událost třeba hrubé a kruté napadení, nebo u žen znásilnění je během konfrontace opětovně traumatizován a samotná konfrontace je tak pochybná a důkazní hodnota je rozporuplná.

⁵⁶ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2009, s. 323-324.

7 Psychologické základy výpovědi

Za výpověď můžeme považovat sdělení vyslychané osoby učiněné v průběhu výslechu a zadokumentované podle příslušných právních předpisů. Za základní psychologické faktory, které mají vliv na výpověď, jsou z hlediska kriminalistiky, vnímání, paměť, myšlení a reprodukce. Kvalitou vnímání je podmíněná i kvalita potencionálních informací, které se získávají v procesu výslechu. Vnímání jako proces je založené na vjemech. Vjem je výsledek vnímání, uvědomělý odraz jevů vnějšího světa, například odraz určitého předmětu. Vstupními branami vjemů jsou smyslové orgány. Člověk disponuje pěti smysly a to zrakem, sluchem, hmatem, čichem a chutí. Z těchto pěti nezastupitelných smyslů je u člověka nejdůležitějším smyslem bezpochyby zrak. Zrakem totiž člověk vnímá až 90% všech informací. Bolest, emoce, únava či obyčejné nepohodlí, může rušit proces vnímání natolik, že se jedinec stává nepozorným k obvyklým vjemům přijatým smyslovými orgány. Psychické narušení, anebo poškození, může přinutit mysl, aby fungovala abnormálně, a výsledkem takového zkresleného vnímání mohou být iluze, nebo halucinace. Vnímání jako proces je ovlivněné individualitou jedince, jeho intelektem, vzděláním, schopnostmi, momentálním psychickým stavem. Jakýkoliv signál, který člověk vnímá smyslovými orgány, zanechá v mozku určitou stopu. Stálost takové stopy je závislá na jejím charakteru, emocionálním zabarvení a na mnohých dalších faktorech, které vstupují do procesu vnímání. Taková stopa v mozku, bývá označovaná pojmem paměťová stopa. Z hlediska kriminalistiky se jedná o paměťovou stopu, až když má nějaký vztah ke kriminalisticky významné události. Paměťová stopa může být výrazná, ale může časem vyblednout nebo se celkem vytratit. Paměťové stopy v mozku nevznikají izolovaně, ale v určitých vzájemných souvislostech, spojeních. Pro policejní praxi v kriminalistice je důležité zejména to, že paměťová stopa nemůže být odstraněná ze svého nositele, tím se liší od většiny ostatních druhů stop. Nemizí při elektrické stimulaci, při změně teploty těla, nebo působením snů. Za důležité vlastnosti paměti bývají považované zejména rozsah, přesnost uchovaného materiálu a schopnost vybavit si časové a místní souvislosti. Myšlení se považuje za nejvyšší stupeň poznávacích procesů. Při hodnocení myšlení si všímáme jeho dynamické složky, jako je rychlost a rovnoměrnost, formální stránky jsou souvislost, plynulost výpravnost a obsahové složky přiměřenost k realitě. Myšlení se uskutečňuje prostřednictvím myšlenkových operací. K základním myšlenkovým operacím, označovaným i jako metody formálního logického myšlení patří: analýza, syntéza, porovnávání, abstrakce, analogie a zevšeobecňování. Dochází

k vzniku forem myšlení, kterými jsou pojem, soud a úsudek. Myšlení je činnosti, věci a jevy jsou vněm zastoupené ideami, symboly k řešení často nevyžaduje konkrétní manipulaci a bezprostřední vnímání.⁵⁷

Reprodukce je vybavená vzpomínka a není úplnou kopií původně vnímané události. Liší se od ní kvantitativními a kvalitativními změnami, způsobenými procesem vzpomínání. Jedním z typických nedostatků ve vybavování a vzpomínání je přestavba. Jde o změnu v obrazu skutečného průběhu vnímané události. Tyto změny jsou zvláště výrazné při tzv. náhodném zapamatování. Např. při reprodukci náhodně vyslechnutého příběhu je vzpomínání ovlivněné především tím, co jaké míry je vzpomínání blízké zájmům a zkušenostem osoby, které příběh reprodukuje. V některých případech (zvláště u dětí) nuže být paměťová rekonstrukce velmi nepřesná. Na reprodukční stránku paměti mají velký vliv i emoce. Pod vlivem silného rozrušení si osoba někdy nemůže vzpomenout na věci, které dobře zná a na které by si za normálních okolností, lehce vzpomněla. Jde o případy výslechů konaných bezprostředně po vnímané stresující události, např. u oběti znásilnění, přepadení, dopravní nehody a jiných zejména násilných trestních činů.⁵⁸

Pozornost činí vnímání výběrovým, zaměření pozornosti na jeden anebo na skupinu několika předmětů se projevuje jako nepozornost vůči ostatním předmětům a jevům. Čím větší pozornost ale věnuje osoba určitému předmětu, tím dokonaleji ho vnímá. Rozlišujeme dva druhy pozornosti:⁵⁹

- Neúmyslná pozornost, která vzniká bezprostředně pod vlivem neobvyklých okolností působících na vnímání. Nejčastěji jí uvádějí do chodu podněty, které se liší od průměrných běžných situací, např. svým rozsahem, barvou, zvukem. Jde většinou o podnět, který doposud nebyl vnímaný, a který působí na člověka v tomto okamžiku poprvé.
- Úmyslná pozornost, která je založena na lidské vůli, vyplývá z rozhodnutí, vytýčeného cíle, udržuje se cílevědomým úsilím.

Úroveň pozornosti svědka je závažným prvkem, který se projevuje ve věrohodnosti a spolehlivosti výpovědi a je ovlivňována např. dokonalou funkčností

⁵⁷ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 104-106.

⁵⁸ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 106.

⁵⁹ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 106-107.

smyslových orgánů, životní zkušeností, úrovní vědomostí, či vykonávanou pracovní činností.

Sugesce je závislá od mnohých vnitřních i vnějších faktorů. Sklon k ní je tím větší, čím méně se může osoba přesvědčit o pravdivosti dané sugesce. Může jít o techniky porovnávání vsugerovaného se skutečností a o kontrolu logickým myšlením, Čím méně se sugerovaná osoba snaží o kontrolu pravdivosti sugesce, tím výraznější je samotný efekt sugesce. K znehodnocení informací sugesci může dojít i na začátku svědecké výpovědi, například při vyjasňování smyslu či významu vnímaných skutečností, působením doplňujících informací z denního tisku a třeba rozhovorů s jinými svědky. Toto sugestivní ovlivňování je však mimo dosah vyslychajícího, nemůže mu zabránit. Mezi faktory podmiňující zvýšený sklon k sugesci patří aktuální zdravotní a psychický stav vyslychaného, různé tělesné, či duševní choroby, úrazy, pocity únavy, hladu, strachu a vliv sociálního prostředí. Nezanedbatelný je zejména vliv rodinného prostředí, na který negativně působí alkoholismus u rodičů a také násilí mezi nimi. Dále také přátelské vazby k různým asociálním skupinám, jde o snahu zapadnout. Neméně důležitou roli hraje intelekt, vzdělání a profese. V souvislosti s intelektovou úrovní vyslychaného jedince platí vztah nepřímé úměry: čím nižší intelekt, tím vyšší možná sugestibilita. U osob s vyšším vzděláním se v praxi ukazuje, že u nich dochází k sugesci méně často a obvykle mimo jejich pracovní profese. Ve vztazích podřízenosti, závislosti na jiných osobách, autoritách, dochází snadněji k přebírání názoru, stanoviska nadřízených, nebo osob s přirozenou autoritou. Mezi obzvláště sugestibilní osoby patří zejména děti, mladiství a starší osoby.⁶⁰

7.1 Komunikační proces během výslechu

Jedná se o přímý proces předávání informací mezi vyslychajícím a vyslychaným, jehož součástí je získávání důkazního či informačního materiálu. Tento proces má tři části, první vyžádání informace, předání a pochopení předané informace. V psychologii se komunikace dělí na verbální, paraverbální, což je tón vyjadřování a nonverbální, což představuje mimiku, tělesné postoje a pohyby. Prostřednictvím komunikace na sebe lidé vzájemně působí a smyslem je působit na druhého tak, aby se začal projevat stejným způsobem podle jeho představ. Takovému působení se říká ovlivňování nebo také interakce. Z psychologického pohledu je interakce přítomná u každého setkání osob jakmile dojde ke kontaktu a předávání informací až už jde

⁶⁰ STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2008, s. 107.

o přátelské posezení nebo o předmět této práce výslech. Obecně platí, že interakce se provádí psychologickými prostředky. Jako příklad těchto prostředků můžeme uvést upřímný či předstíraný souhlas, účelově použitá pochvala, léčka v podobě smyšlené informace a například doporučení k rozvážnosti. V praxi se používají určité způsoby komunikace, které jsou používány za účelem prolomení předpokládané lživě výpovědi vyslychaného. Patří k nim například **strategie vzbuzování protireakce**, kdy vyslychaný je neustále podněcován, aby zřetelně a přesvědčivě vyjádřil pravdu, protože nemá co skrývat. **Strategie znejišťování** vzbuzuje ve vyslychaném dojem, že jsou k dispozici veškeré informace obsahující projednávaný případ. **Strategie doplňování** je komunikace založena na opakujících se výzvách k doplnění doposud uvedené tak, aby vyslychaný uvedl to, co doposud skrýval. Další **strategie** je **diskrepanční**, která se soustřeďuje na odhalování rozporu ve výpovědi tak, aby při jejich vysvětlování vyslychaný sdělil i zatím zamlčované informace. U další **strategie zapletení svědka do jeho lži** je vyslychanému poskytnut prostor, aby předvedl svou lživou verzi vyšetřovaného případu s předpokladem, že se zaplete do jednotlivých údajů ve své nepravdivé výpovědi. Poslední uvedená strategie je odejmutí důvěry, při které vyslychající neskrývá své pochybnosti o pravdivosti sdělovaného s cílem vyprovokovat vyslychaného k ospravedlňování a k nekontrolovaným výrokům.⁶¹

Shora uvedené komunikační postupy nejsou výsledkem psychologického zkoumání, ale jedná se o taktické postupy, které se spontánně vyvinuly ve výslechové praxi. Postupy výslechové situace jsou povětšinou intuitivní a o konkrétní strategii rozhoduje náhodné a subjektivní faktory jako například předvídavost vyslychajícího a také zejména předešlé zkušenosti s obdobnými situacemi a výslechy.

Další neméně důležitá součást komunikačních procesů, je neverbální komunikace, její význam je větší než si běžně uvědomujeme. Poznání zákonitosti neverbální komunikace a uvědomělé vyložení neverbálních projevů vyslychané osoby může přispět k zefektivnění procesu výslechu. Neverbální projevy jsou totiž nositelem důležitých informací pro vyšetřovatele, které by měli být využívány. Neverbální komunikace plní čtyři hlavní role ve výslechové praxi. Neverbální projevy dokážou zaprvé přesněji vypovídat o vzájemném vztahu komunikujících osob, zadruhé zprostředkovávají informace o aktuálním emocionálním stavu, zatřetí neverbální projevy významně doplňují sdělení, anebo jej zcela nahrazují a začtvrté se dají využít k ovlivňování vyslychaného. V případech sdělování emocionálního stavu pomoci

⁶¹ ČIRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2013, s. 314-317.

neverbální komunikace se jedná o vůli neovlivnitelné projevy neuropsychických a vegetativních procesů jako jsou změna barvy pleti, napětí svalstva, změna průměru zornice, zčásti vrozené vnější mimické výrazy a kulturní v průběhu života osvojené projevy jakou jsou gesta a doteky.⁶²

7.2 Viktimizace

Viktimizace je vlastně proces přeměny potenciaální oběti v oběť trestného činu, ale během trestního řízení dochází dále k opětovnému traumatizování oběti a to během projednávání věci orgány činnými v trestním řízení, během jejich výsledku a dokumentace výpovědi. Tomuto jevu se říká sekundární viktimizace, která je jeden z problémových faktorů objevující se v průběhu trestním řízení a má opětovný negativní dopad na oběť trestného činu. Tento jev je velice častý u násilných trestných činů a má vliv na psychický stav oběti, která si během výsledku ožívuje znovu traumatizující událost, kterou prožila. Tímto tématem se zabývá Forezní psychologie a Viktimologie jako nauka, která je součástí Kriminologie. Viktimologie zkoumá chování oběti před a po spáchání činu, vztah oběti a pachatele a další skutečnosti, které vedly k procesu viktimizace.⁶³

Pro účely této práce bude v tomto bodě zejména popsána sekundární viktimizace, ke které dochází v průběhu trestního řízení zejména během provádění výsledku. Sekundární viktimizace doprovází nejčastěji oběti mravnostních trestných činů jako je znásilnění, pohlavní zneužívání a také násilných trestných činů jako jsou ublížení na zdraví od těžkých až po lehké a také například u pokusu vraždy, nebo v případě těžké autonehody. V těchto případech je vždy na místě posttraumatická pomoc, kterou může poskytnout policie.

Proces viktimizace má svůj vývoj, který pokračuje i po přímém spáchání trestného činu. Základní rozdělení viktimizace je na **primární a sekundární**. Primární je vlastně samotný proces poškozování a způsobování újmy. Jedná se o újmu oběti způsobenou pachatelem jako bezprostřední důsledek spáchaného trestného činu. V této fázi rozlišujeme újmu fyzickou, finanční a emocionální. Sekundární viktimizace vzniká následně po spáchání trestného činu a vzniku újmy poškozenému a to převážně opětovným projednáváním a vzniká jako přímý důsledek vedeného trestního řízení. Nevzniká však jenom procesem projednávání trestného činu, ale také jako důsledek

⁶² ČIRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2013, s. 317.

⁶³ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 34-35.

reakcí okolí oběti. Zdrojem sekundární viktimizace je často neadekvátní jednání policistů, nebo vyšetřovatelů během výslechu oběti. Faktorem pro vznik je jejich necitlivý a netaktní přístup, nevhodná komunikace, nepřesné nebo nesrozumitelné vysvětlení dalšího průběhu trestního řízení. Doporučení pro orgány jednající s takovouto obětí je dodržovat zásadu přístupu k oběti s vědomím, že ona není pachatelem, ale obětí. Sekundární újma je výlučně psychického rázu. Z právního hlediska nejsou u takového újmy přítomny materiální znaky, ale je možné že takto způsobená újma může oběti způsobit těžší rány jako újma primární. Pocity, které prožívá oběť během sekundární viktimizace je pocit nespravedlnosti, pocit nedůstojnosti a pocit izolace. Pociť nespravedlnosti pochází z faktu, že zájem o oběť se omezuje pouze na získávání informací důležitých pro objasnění skutku. Také se projevuje při pocitu nedostatku informací o trestním řízení, při opožděném či odkládaném soudním jednání, vyšetřování pachatele na svobodě a shovívavé nebo podmíněné tresty. K pocitu nedůstojnosti, ponížení a ztráty lidské důstojnosti dochází zejména při necitlivě vedeném výslechu. Dochází k němu také v případě zájmu medií, které necitlivým a ziskovým přístupem mohou oběť dohnat až k sebevraždě. Pociť izolace zažívá oběť v případě, že si vyčítá a domnívá se, že se podílela na spáchání činu svou neopatrností nebo vyzývavým vzhledem, i když na spáchání činu vůči své osobě nenese žádnou vinu. Tento pocit, také zapříčiňují přístup okolí k oběti, jelikož výzkumy bylo zjištěno, že laická veřejnost má tendenci vyhýbat se oběti a stavět oběť do takové role, že musela určitě nést nějakým způsobem vinu, na tom co se jí stalo. Z psychologického hlediska je předmětem viktimizace proces vyrovnávání se způsobenou újmou. Je také pochopitelné, že reakce oběti a vyrovnávání se s újmou má u každého individuální průběh.⁶⁴

⁶⁴ ČIRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vyd. a nakl. Aleš Čeněk, 2013, s. 102 - 105.

8 Praktické příklady

V této části bakalářské práce budou uvedeny dva praktické příklady, které budou následně zhodnoceny a pomocí synchronní komparace budou porovnány a vyhodnoceny. Cílem praktické části je porovnat a zhodnotit odlišnosti výsledku podle procesního postavení pomocí komparace skutečností a informací výsledkem získaných s ohledem na shodné a rozdílné prvky. Použita komparace bude synchronní, tedy porovnání jevů nebo určitých prvků za současného stavu v konkrétním čase. Uvedené případy jsou skutečně projednávány v roce 2015 na Obvodním ředitelství police Praha IV, Místním oddělení Jižní Město v Praze 4 – Chodov, avšak v této práci nebudou uvedeny bližší informace k pachatelům a ostatním zúčastněným.

8.1 Věčná podvodnice

V tomto praktickém případě bude popsáno podvodné jednání recidivistky, která se od svého mládí dopouští majetkové trestné činnosti, zejména se snaží od lidí pod různými záminkami půjčovat peníze, které však nikdy nevrací. Prověřována byla podezřelá ze spáchání přečinu podvod podle § 209 odst. 1, 3 trestního zákoníku a za toto jednání byla také následně potrestána soudem. Jednalo se o ženu ve věku 50 let, která v době spáchání skutku pracovala jako servírka v restauraci.

Oznamovatel a následně poškozený během svého prvního výslechu uvedl, že se v jedné restauraci seznámil s podezřelou, která zde pracovala jako obsluha. Tato servírka jej následně požádala o půjčku ve výši 150.000,-Kč a on ji v tomto vyhověl a částku ji v červnu 2015 zapůjčil. Tato žena mu samozřejmě slíbila, že mu finanční částku vrátí v celé výši a to najednou do jednoho měsíce. Společně tedy uzavřely obchodně právní vztah, smlouvu měli pouze ústní a o zapůjčené částce sepsali pouze směnku, kterou společně nechali ověřit u notářky. Následně podezřelá přestala pracovat v restauraci, kde se oba seznámili a oznamovatel ji zde již nepotkával a telefonní kontakt, který mu předala, přestal fungovat. Do jednoho měsíce podezřelá půjčku samozřejmě nevrátila a po beznadějných pokusech o její kontakt se oznamovatel po půl roce obrátil na policii, kde oznámil podezření z podvodu. Cíl půjčky nebyl dle oznamovatele stanoven, ani se o to nezajímal. Dále uvedl, že v době, kdy se rozhodl věc oznámit na policii, zaslala mu tato žena na účet částku ve výši 20.000,-Kč.⁶⁵

⁶⁵ POLICIE ČR. Obvodní ředitelství Praha IV, Trestní spisové materiály.

Celý tento případ se po prvotním vyhodnocení výsledku oznamovatele tvářil tak, že se ve věci jedná o obchodně právní vztah mezi dvěma subjekty, ve kterém se nejedná o podezření ze spáchání trestného činu a uplatňovat nárok na vrácení finanční částky by oznamovatel měl u příslušného civilního soudu.

Po zahájení úkonů trestního řízení bylo přistoupeno k výsledku ve formě podání vysvětlení teď již prověřované, který byl zaprotokolován do Úředního záznamu o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu. Podezřelá k věci uvedla, že si od oznamovatele skutečně zapůjčila finanční obnos a to v červnu 2015. Dle jejího sdělení si nezapůjčila částku ve výši 150.000,-Kč, ale částku ve výši 120.000,-Kč, kdy zbylých 30.000,-Kč měla být provize pro poškozeného. Půjčku nepopírala a případ směřovala do občanskoprávního řízení. Jako důvod proč neuhradila do jednoho měsíce zapůjčenou finanční částku, uvedla, že přišla o práci a neměla ji z čeho vrátit, protože následně pobírala pouze částečný invalidní důchod. K účelu půjčky se však nechtěla vyjádřit, ani nechtěla uvést, proč byla propuštěna ze zaměstnání. Byla rovněž vyslýchána k jejímu aktuálnímu finančnímu stavu, ke kterému uvedla, že bydlí se svými dvěma dospělými syny a měsíční příjem má 3.410,-Kč z částečného invalidního důchodu a jiný příjem nemá. Na dotaz, zda mohla z příjmu servírky 15.000,-Kč v době půjčky do jednoho měsíce uhradit celou částku ve výši 150.000,-Kč, uvedla, že ne, ale k tomuto přidala, že zapůjčenou finanční částku chtěla vlastně vrátit z majetkového vyrovnání po rozvodu s manželem v roce 2008. Na dotaz proč ještě neproběhlo po tak dlouhém čase od rozvodu k majetkovému vyrovnání, se neuměla přesně vyjádřit a doplnila, že ohledně majetkového vyrovnání neproběhl žádný soud a ona ani nepodala žádnou žalobu. K částce 20.000,-Kč, kterou vrátila oznamovateli, uvedla, že se jednalo o první splátku a půjčila si jí od své sestry. Na závěr věci uvedla, že v současné době nemá jiné finanční závazky vůči jiným subjektům a ty neměla ani v době půjčky od oznamovatele, dále chtěla mimo jiné doplnit, že by se s oznamovatelem ráda domluvila na splátkovém kalendáři a peníze mu takto vrátila. Během výsledku se podezřelá snažila tvrdit, že nemohla vrátit půjčenou finanční částku, protože přišla o práci, což doplnila další smyšlenou skutečnost, ale ani kdyby o práci nepřišla, nebyla by schopná vrátit předmětnou částku. Ve snaze přesvědčit policejní orgán, aby případ posoudil jako občanskoprávní spor a odložil jej hned v přípravném řízení, zaslala prověřovaná poškozenému částku ve výši 20.000,-Kč a to v době, kdy se dozvěděla o tom, že tuto

věc prověřuje policie a tím se snažila docílit věrohodnosti jejího tvrzení, že se nejedná o podvod.⁶⁶

Vyhodnocení případu a provedených výsledku

Jak již bylo uvedeno tento případ po výsledku poškozeného, vypadal jako typický případ, kde se uplatňuje zásada Ultima ratio, což je vlastně zásada subsidiarity trestní represe, podle které lze odpovědnost pachatele a trestně právní důsledky s ní spojenými, uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, kde nepostačuje uplatnění podle jiného právního předpisu. Kdyby výsledek prověřované nebyl veden s rozmyslem a doplněn o otázky týkající se finančního stavu prověřované byl by skutek odložen, že se nejedná o podezření z trestného činu a poškozený by byl odkázán na občanskoprávní řízení. Podezřelá má oficiálně jenom jeden příjem a to částečný invalidní důchod, je nemajetná, neměla by z čeho splácet a oznamovatel by nikdy nedostal zpět finanční obnos, který jí zapůjčil. Vyhodnocením výpovědi prověřované došel policejní orgán k závěru, že její výpověď je velice rozporuplná, nelogická a bylo nutné prověřit skutečnosti, které uvedla. Zkoumáním osoby podezřelé bylo zjištěno, že tato má značné zkušenosti s takovou trestnou činností, jedná se o recidivistku, což je patrné zejména z opisu rejstříku trestů podezřelé, kde bylo jisté, že tato má v minulosti od svých 16 let 35 záznamu týkající se majetkové trestné činnosti, kde převažovali podvody a zpronevěry. V jejím postoji během výsledku bylo ihned znát, že již má zkušenosti s výsledkovou praxí policejních orgánů a že již byla vyslychaná pro obdobné skutky, protože se dobře orientovala v problematice půjček a jejich vymáhání a věděla, že když policejní orgán uvěří jejímu tvrzení, nebude za tento skutek trestně stíhána. U civilního soudu by oznamovatel svůj nárok uplatňoval jen obtížně a mnohdy by se do toho ani nepouštěl. Ve své výpovědi však podezřelá zamlčovala podstatné skutečnosti a lhala o určitých okolnostech důležitých pro rozhodnutí, avšak si neuvědomovala, že její lživé tvrzení o půjčce od její sestry nebo o majetkovém vypořádání po rozvodu s manželem jsou tak nevěrohodná, že ji v důsledku přitíží. Dá se říci, že se zamotala do svého lživého tvrzení tak, že se dalo její výpověď využít k jejímu usvědčení. Šetřením v restauraci, kde pracovala, bylo také zjištěno, že skončila na vlastní žádost týden po tom, co si půjčila od poškozeného finanční obnos a pracovala zde pouhé dva měsíce bez smlouvy. Výsledkem sestry prověřované bylo také zjištěno, že tato ji žádné peníze nikdy nepůjčila ani nedala a manžel, se kterým žila, ji od rozvodu neviděl. Dalším šetřením k prověřované bylo zjištěno, že v přibližně stejné době od

⁶⁶ POLICIE ČR. Obvodní ředitelství Praha IV, Trestní spisové materiály.

spáchání tohoto skutku vylákala další finanční obnos od dalšího poškozeného, od kterého si zapůjčila částku ve výši 300.000,-Kč. Z tohoto obnosu následně uhradila poškozenému v prvním případě částku 20.000,-Kč. Opět tedy vylákala ještě větší finanční částku a to v srpnu 2015, dva měsíce od prvního případu. Postupovala stejným způsobem a po krátké známosti od dalšího muže vylákala pod příslibem rychlého vrácení 300.000,-Kč, následně s mužem přerušila kontakt a odmlčela se. Ve výsledku k této věci uvedla, že peníze měla vrátit po tom co jí je manžel zašle z Británie, peníze za zde prodaný byt za který měl obdržet pět milionů. K osobě prověřované je také nutné uvést, že v minulosti byla již za podobné skutky prověřována policií, kdy v některých případech byly skutky odloženy s odkazem na občanskoprávní řízení, ale v pěti předchozích podvodech byla za obdobné jednání potrestána. Následným finančním šetřením bylo zjištěno, že na prověřovanou je vedena řada exekucí, které jsou však neúspěšné z důvodů jejího oficiálního nízkého příjmu a nevlastnění žádného majetku. Skutečnost, že se již jinde, prověřuje její obdobné jednání, samozřejmě během prověřování prvního případu úmyslně zamlčela, jelikož věděla, že v případě, kdyby se policejní orgán o této věci dozvěděl, nedošlo by k odložení tohoto skutku.⁶⁷

Doporučenými postupy, které byly popsány, i v této práci se podařilo již v prvním výsledku rozpoznat lživě uvedené skutečnosti. V případech recidivistu dopouštějících se podvodu, dochází často k takovým složitým lžím, že se do nich ihned zamotají. Správnou formulací a kladení otázek směřujících na finanční situaci prověřované došlo k objasnění skutku. Jak již bylo v této práci uvedeno, u recidivistů páchajících zejména majetkovou trestnou činnost sledujeme, že tyto osob vypovídají lživě, aby zmátly vyšetřovatele a bylo jim prokázáno co nejméně skutků. Na základě provedených výsledku doplněných o další listinné důkazy, bylo přistoupeno k zahájení trestního stíhání proti podezřelé a ta byla vyslechnuta na protokol o výsledku obviněného, do kterého se však pod tíhou důkazu již odmítla vyjádřit a tím využila svého práva nevypovídat. V tento moment nastal menší problém spočívající v tom, že Úřední záznam o podaném vysvětlení nemá důkazní status na rozdíl od výsledku obviněného, který se za důkazní prostředek již považuje a proto je nutné výsledky opakovat před soudem, protože podání vysvětlení sepsané na úřední záznam o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu je možné číst u hlavního líčení a použít jako důkaz jedině jestliže s tímto souhlasí obžalovaný a státní zástupce. V tomto případě

⁶⁷ POLICIE ČR. Obvodní ředitelství Praha IV, Trestní spisové materiály.

již obžalovaná odmítla čtení protokolu, ale i tak došlo opětovným dokazováním před soudem k řádnému objasnění skutku a potrestání pachatelky.

8.2 Brutální mladík

V tomto případě se bude jednat o násilnou trestnou činnost, které se dopustil letě 2015 opilý mladík ve věku 17 let, který pozdě v nočních hodinách surově napadl staršího muže ve věku 65 let pracujícího jako ostraha společných garáží v Praze. Skutek začal oznámením na linku 158 a nelebením poškozeného v bezvědomí jeho dcerou. Po příjezdu policejních hlídek a rychlé záchranné služby byl na místě nalezen ležící poškozený s mnohočetnými poraněními v obličeji a na celém těle, rozbitý hrnek od kávy a také dcera poškozeného, která částečně incident viděla z okna svého bytu a volala na linku 158. Jediný důkaz, který byl zajištěn, byl kamerový záznam z tmavé garáže, ale zachycující skoro celý brutální útok. Na záznamu byli vidět tři osoby pohybující se kolem pracoviště poškozeného. Jeden z nich vstupuje do prostoru garáže a buší na plechové dveře, během toho z jiných dveří vychází poškozený a na mladíka volá, ať toho nechá, ten však přistupuje k poškozenému a útočí na něj, nejprve slovně, ale následně se snaží poškozeného napadnout, ten po něm v obraně hodí hrnek od kávy a mladík začíná svůj surový útok. Nejprve poškozeného údery na hlavu srazí k zemi a následně do něj bez přestání kope, šlape na něj a plive. Útok trval asi minutu a byl velice surový, mladík po tom co se na starém muži vyřádil, odchází a po cestě ještě ničí vybavení vrátnice. Celému incidentu přihlíželi další dva mladíci, kteří přišli s útočником a nijak nezabránili útoku a ani nepřivolí pomoc poškozenému, který na místě zůstal ležet v bezvědomí. Skutek byl následně objasněn pomocí zveřejnění záznamu ve sdělovacích prostředcích, díky čemuž se podařilo ztotožnit pachatele útoku. Informace o totožnosti pachatele byly přijaty ihned po zveřejnění záznamu. Následně bylo tedy zjištěno, že se jedná o útočnika ve věku 17 let, kterého na záznamu poznala jeho známá. Poškozený byl bezmála půl roku v pracovní neschopnosti, modřiny odřeniny a boule se mu zahojily. Několik šlápnutí na hrudník pachatelem, když byl v bezvědomí, mu ale způsobilo poranění páteře, vyžadující operaci. Skutek byl proto následně překvalifikován na těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 trestního zákoníku. Po zjištění totožnosti pachatele bylo přistoupeno k jeho předvolání, v první řadě bylo nutné ověřit, zda se skutečně jedná o útočnika ze záznamu. Záznam napadení byl z tmavé garáže v noci a dosti nekvalitní. Mladík se na oddělení policie dostavil společně se svojí matkou, po ověření, že se skutečně jedná o útočnika, což potvrdila jeho matka, která

viděla záznam v televizi a na internetu, byl mladík jenom vytěžen k tomu, zda se skutku dopustil. Mladík nic nepopíral, ale nebylo jej možné v této fázi oficiálně vyslechnout na úřední záznam o podaném vysvětlení, nebo případně na protokol o výsledku obviněného, protože v tomto případě se jedná o skutek, ve kterém je jako osoba prověřována osoba mladší 18 let a musí mít už v přípravném řízení obhájce. Rodiče mladíka neměli obhájce, proto byl mladíkovi obhájce přidělen soudem. Po vyhodnocení případu zranění bylo přistoupeno ke sdělení obvinění a pachatel byl vyslechnut a jeho výpověď zaspána do protokolu o výsledku mladistvého obviněného za přítomnosti přiděleného obhájce, a kurátorka oddělení sociálně právní ochrany dětí. Mladík se nejprve vyjádřil ke své osobě, zda navštěvuje školu, zda bere drogy, pije alkohol, zda byl již trestán atd. Ke své osobě uvedl, že žije jenom z matkou a třemi sourozenci, že otec bydlí na Slovensku, navštěvuje střední odbornou školu, ale chodí do prváku na truhláře, drogy nebere, alkohol příležitostně v minulosti nebyl trestán, ale měl přidělenou kurátorku, kvůli drobným prohřeškům. Následně se vyjádřil k obvinění a ve výsledku se spontánně doznal a popsal celé své jednání. K napadení uvedl důvod to, že muž byl na něj drzý a po tom co na něj vylil kávu se neudržel a napadl ho. Před samotným incidentem byl se svými známými na nedalekém náměstí, kde společně vypili jednu láhev vodky. Následně uvedl, že se šel zeptat na vrátnici na cestu a zde narazil na vrátného, který na něj byl hrubý a potom co na něj vylil to kávu jej udeřil pěstí do hlavy, pak uvedl, že jej i párkrát kopl po tom, co spadl na zem, když se nehýbal tak z místa odešel, zpět na náměstí kde byl předtím. Nebyl schopen specifikovat, jak útok a údery vedl, jak jej kopal, řekl pouze, že to bylo velice rychlé ani si neuvědomoval, že muže zbil tak surově až upadl do bezvědomí. Na dotaz kdo s ním byl na místě činu, jmenoval sebe a další dva jeho kamarádi, jeden ve věku 15 let a druhý ve věku 18 let, ale ti se do útoku nijak nezapojovali. V další fázi vyšetřování byl vyslechnut poškozený na protokol o výsledku svědka, který uvedl to, že slyšel velké rány na vrátnici, proto vyšel z druhé místnosti, kde si vařil kávu, okřikl mladíka, který tam bušil na dveře a ten jej začal slovně a následně fyzicky napadat, pak si pamatuje až příjezd policie a sanitky. Po prvotních výsleších následovalo další vyšetřování a byly vypracované znalecké posudky z oboru soudního lékařství, který zkoumal závažnost zranění poškozeného a posudek o oboru psychiatrie a psychologie zaměřený na osobu pachatele a jeho mravní a duševní vývoj.⁶⁸

⁶⁸ POLICIE ČR. Obvodní ředitelství Praha IV, Trestní spisové materiály.

Vyhodnocení případu a provedených výslechu

V tomto případě se jednalo o mladistvého pachatele, který se dopustil poprvé závažnějšího jednání, jeho výpověď byla spontánní a úplná tak jak vnímal samotný čin. Během výslechu se choval tak jako by se nic zvláštního nestalo. Všechno své jednání zlehčoval tím, že mu poškozený sprostě nadával. Jak bylo popsáno v kapitole o provádění výslechu mladistvých osoby v tomto věku, prožívají kritické období v dospívání, nemají ještě dostatečně vyvinutý smysl posoudit své jednání a odpovědnost za způsobené následky. Poškozený byl ve své výpovědi přesný, až do doby než byl napaden, pak už si nic nepamatuje, což bylo způsobeno úderem do hlavy a následným bezvědomím. Celý případ pomohl objasnit kamerový systém, který zaznamenal celý útok a následná spolupráce se sdělovacími prostředky. Zveřejnění záznamu mělo také vliv na výpověď obviněného mladistvého, který se bez váhání k celému činu přiznal.

8.3 Komparace

Oba shora uvedené případy jsou naprosto rozdílné, v prvním případě se jedná o recidivistku a majetkovou trestnou činnost a v druhém případě se jedná o v minulosti netrestaného mladistvého pachatele násilné trestné činnosti. V tomto bodě budeme hodnotit a porovnávat průběh výslechu a zjištěné skutečnosti. V prvním případě byla výpověď podezřelé lživá a pachatelka se pokoušela vyhnout trestnímu postihu. V její výpovědi byly patrné zkušenosti s trestním stíháním a policejní praxí. Za každou cenu se snažila zmást policejní orgán a do poslední chvíle neřekla pravdu a raději odmítla vypovídat a obhajobu si nechala až před soud. Její prvotní výpověď učiněna na úřední záznam o podaném vysvětlení nebyla tak zcela bez významu, i když jí nebylo možné použít u soudního jednání, ale bylo zcela jistě na základě tohoto výslechu možné zahájit trestní stíhání její osoby. V druhém případě vedl výslech pachatele k jeho doznání a byl proveden na protokol o výslechu obviněného, což je jeden z hlavních důkazů v trestním řízení. Osoba mladistvého si neuvědomovala následky svého jednání a během výslechu pověděla vše, tak jak vnímala, ale zlehčovala díky ještě nedostatečně vyvinuté osobnosti celý skutek. Přípravné řízení a výslechy u uvedených případu, probíhalo rozdílně, u obviněného mladistvého bylo nutné zajistit mu obhájce a provést několik znaleckých posudků a dalších výslechu a u majetkové recidivistky probíhalo řízení o poznání rychleji, zde stačilo jenom několik výslechu a listinných důkazů, aby mohlo být ve věci rozhodnuto. Porovnáním obou jevů, které se projeví během uvedených výslechu je na místě uvést závěr, že v obou případech se jednalo o pachatele trestné činnosti, kterou

spáchali úmyslně a vypovídali přesně podle profilů pachatelů uvedených v této práci. U recidivistky mnohokrát trestané za majetkovou trestnou činnost se projevili její zkušenosti a striktně během výslechu lhala tak, až se do své lži zamotala a když její lživá výpověď vyšla najevo, odmítla se dále k věci vyjádřit. U netrestaného a s trestním řízením nezkušeného mladistvého jsme pozorovali, že se ihned k činu doznal v domnění, že se zas tak moc nestalo.

Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat z trestně právního hlediska výslech jako důkazní prostředek a jeho následné využití v trestním řízení. Tato práce obsahuje kriminalistické postupy, doplněné o psychologické metody jak nejlépe získat pomoci výslechu potřebné důkazy, na základě kterých může být objektivně a bezpochybností rozhodnuto orgány činnými v trestním řízení. Dokumentace provedena striktně podle trestně procesního zákona a podle pravidel protokolace je to co dělá z výslechu důkazní prostředek jen tak je zajištěna zákonnost takto získaných informací o trestných činech. V přípravném řízení trestním se provádí zejména dokumentace spáchaného činu, zajišťují se důkazy a připravují se podklady pro následující soudní řízení, ve kterém se bude rozhodovat, zda se trestný čin stal a zda jej spáchal obžalovaný. Nedílnou součástí každého přípravného řízení trestního je provádění výslechu, čímž se předběžně zjišťuje, zda se stal trestný čin a zda jej spáchala určitá osoba. Samotné trestní řízení začíná na základě výslechu oznamovatele a vždy, když oznámení nasvědčuje, že došlo ke spáchání trestného činu, zahájí se úkony trestního řízení a pak se zjišťuje, zda jej spáchala určitá osoba. Následně v případě zjištění podezření směřující ke konkrétní osobě je opět povinnost tuto osobu vyslechnout a její výpověď zaprotokolovat podle příslušných předpisů. Výslech v přípravném řízení a jeho dokumentace tedy slouží zejména pro rozhodování orgánů činných v přípravném řízení trestním, což jsou policejní orgány a státní zastupitelství, které rozhodují například o odložení věci nebo o odevzdání věci jinému orgánu například k projednání přestupku. Nad zákonností provedených procesních úkonů v přípravném řízení dohlíží státní zástupce, který následně rozhoduje, zda na základě zjištěných skutečností je možné podat obžalobu k soudu. V soudním řízení se následně provádí důkazy pomoci opětovných výslechu, ale v některých případech je možné číst protokol o výslechu, který byl proveden již v přípravném řízení a to zejména v případě výslechu dětí u kterých se hledí na to, aby jim nebyla trestním řízením způsobena další újma formou sekundární viktimizace. Dále je možné použít důkaz získaný v přípravném řízení ve formě protokolu o výslechu svědka provedený jako neodkladný a neopakovatelný úkon. Vždy se ale v tomto případě naráží na jednu ústavní zásadu spravedlivého procesu trestního řízení což je ústnost a veřejnost soudního procesu a v případě čtení protokolu je možné narážet na názor, že byl tento krok protiústavní a nemůže být výlučným nebo rozhodujícím důkazem viny. Pakliže je výslech svědka proveden jako neodkladný a neopakovatelný úkon je nutné už v přípravném řízení zajistit k těmto úkonům přítomnost soudce, čímž dojde k ochraně

práv obviněného a zaručení zákonnosti výsledku jako důkazního prostředku. Nejvýznamnějším výsledkem v přípravném řízení je výslech obviněného, který slouží jako důkazní prostředek a také jako prostředek obhajoby, jelikož obviněný je osoba, která má o spáchaném činu nejpřesnější informace. Ostatní druhy výsledku jako podání vysvětlení mají rovněž nezanedbatelný význam, v trestním řízení je na základě takto zaprotokolovaných výsledku rozhodováno a tom zda bude v trestním řízení pokračováno, nebo bude z různého důvodu zastaveno. Sedm kriminalistických otázek kdo, co, kdy, kde, jak, čím a proč je klíčem k správnému vedení výsledku, jakmile jsou vyslychaným zodpovězeny, můžeme výslech považovat za ukončený. Kriminalistické a psychologické postupy byly utvořeny zejména pro policejní orgány, které nejčastěji používají výslechové metody v praxi. Tyto doporučení a postupy značně napomáhají objasňovat kriminalisticky relevantní události, je totiž nutné přistupovat ke každému výsledku zvlášť, k čemuž napomohl vývoj kriminalistiky a forenzní psychologie. Zpětným rozborem skutečných kriminalistických případů, se potvrzují či vyvracejí již stanovené postupy, nebo se upraví a doplní o nově zjištěné skutečnosti. Forenzní psychologie je nedílnou součástí kriminalistické praxe, zkoumání pachatelů trestných činů, jejich chování po činu a zkoumání jejich výpovědi napomáhá vytvořit psychologické profily pachatelů a tím usnadnit objasnění případu. Výsledky v různých formách doprovází celé stadium trestního řízení a v závěru je nezbytné uvést několik poznatků získaných z této práce. Pomocí, jejich dodržování je možné dosáhnout co nejlépe požadovaného, což je zjištění objektivní pravdy o vyšetřované věci. První z faktorů je stanovení si cíle a smyslu výsledku, důležitá je znalost vyšetřované věci, příprava výsledku, správný kontakt a vytvoření důvěry mezi vyslychaným a vyslychajícím. Vyslychající musí mít převahu nad vyslychaným, musí výslech vést cílevědomě, objektivně a aktivně. Vždy je nutné trvat na odpovědi, nepřerušovat výpověď, pokud objekt výsledku významně nevybočuje od tématu. Výslech by měl být veden tak, aby nemusel být opakován, kladené otázky musí být logické, jasné a stručné, bez navádění na odpověď, nebo způsobující klam. Vhodné je takticky usměrňovat výpověď a dobré je správně reagovat na změny ve výpovědi. Každá vyslychaná osoba má právo na právního zástupce, v případě obviněného a podezřelého je to obhájce. Kladení otázek se řídí zásadou, že se kladou až po ukončení fáze monologu a musí být poznamenány v protokolu odděleně od výpovědi. Při výsledku více obviněných je vhodné zvolit nejprve toho, u kterého je předpoklad, že bude vypovídat, anebo ten, o jehož nezákonném jednání máme nejvíce důkazu. Při výsledku obviněného je potřeba pečlivě sledovat jeho reakce, jeho mimiku a chování. Předkládané důkazy musí být

ověřené a pravdivé a předkládají se obviněnému až po tom, co se k věci vyjádřil, vyjma případu, kdy je vhodné využít moment překvapení a předložit důkaz obviněnému, který svou trestnou činnost popírá. Pravidla pro protokolaci výslechu jsou neméně důležitá, výslech má být zapisován doslovně v přímé řeči a nejlépe ihned při výslechu. V současnosti jsou během výslechové praxe policejními orgány a vyšetřovateli čím dál více používány různá záznamová zařízení jako diktafony a kamery, které přispívají k lepšímu a přesnějšímu zadokumentování výpovědi vyslýchaného. Dokumentace výslechu pomocí zvláštních prostředků jako audio a video záznam je budoucnost výslechové praxe. Vždy když je výslech takto zadokumentován je možné jej přesně rozebrat a dá se zjistit nebo předpovědět zda osoba říkala pravdu nebo ne. V druhé praktické části této práce jsme porovnali dva praktické příklady a jevů, které se projeví během výslechu ve výpovědích pachatelů v kombinaci s teoretickými a praktickými poznatky z policejní praxe. Touto komparací bylo zjištěno, osoby pachatelů se chovali přesně podle poznatku uvedených v této práci a tím došlo k ověření správných postupů, které byly doporučeny odbornou literaturou. Táto práce, může teď sloužit jako pomůcka pro začínající policisty jak správně provádět výslechy a pochopit výslechovou praxi.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9.
2. CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
3. KONRÁD, Z., NĚMEC, M., NOVOTNÝ, F. *Vybrané otázky teorie a praxe výslechu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008, 95 s. ISBN 978-80-7251-294-2.
4. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004, xxiii, 583 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.
5. NĚMEC, M. *Výslech a taktika jeho provádění ve speciální výslechové místnosti*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, 136 s. ISBN 80-7251-141-6.
6. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0.
7. SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 120 s. ISBN 80-7178-846-5.
8. STRAUS, J. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 291 s. ISBN 978-80-7380-095-6.
9. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. ISBN 978-80-86708-21-8.
10. ŠÁMAL, P. *Přípravné řízení trestní*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1997, xxiv, 991 s. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-7179-087-7.

Elektronické zdroje

1. *Jak se provádějí svědecké výslechy dětí*. In: *Trestní-řízení* [online]. *trestni-řízení* [cit. 2016-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.trestni-řízení.com/zodpovezene-otazky/jak-se-provadeji-svedecke-vyslechy-deti>>.
2. VEJVALKOVÁ, Z. *Svědectví nezletilého u soudu*. In *Asociace-sos* [online]. 04.07.2013 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.asociace-sos.cz/svedectvi-nezletileho-u-soudu/>>.

3. BILÝ KRUH BEZPEČÍ. *Svědek trestného činu*. In Bílý kruh bezpečí [online]. 21. 4. 2009 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>>.
4. PROFIPRAVO.CZ. *ÚS: Výslech svědka jako neodkladný nebo neopakovatelný úkon*. In Profipravo [online]. 25. 8. 2011 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád). [online databáze] 1961 [cit. 2016-02-03]. In ASPI [právní informační systém] Wolters Kluwer ČR.

Ostatní zdroje

1. POLICIE ČR. Obvodní ředitelství Praha IV, Trestní spisové materiály.

Přílohy

Seznam příloh:

1. Vzor protokolu o výsledku obviněného.
2. Vzor protokolu o výsledku obviněné právnické osoby.
3. Vzor protokolu o výsledku svědka.
4. Vzor úředního záznamu o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu
5. Vzor úředního záznamu o podání vysvětlení podle § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. o PČR.
6. Vzor protokolu o výsledku znalce.
7. Vzor protokolu o trestním oznámení.
8. Vzor protokolu o výsledku podezřelého.
9. Vzor předvolání svědka.
10. Vzor předvolání obviněného.
11. Vzor výzvy k podání vysvětlení podle § 157 trestního řádu.